ROZSUDEK TRIBUNÁLU (osmého senátu)

12. května 2011 *

Ve spojených věcech T-267/08 a T-279/08,

Région Nord-Pas-de-Calais (Francie), zastoupený M. Cliquennoisem a F. Cavedonem, advokáty,

žalobce ve věci T-267/08,

Communauté d'agglomération du Douaisis (Francie), zastoupené M.Y. Benjaminem a D. Rombim, advokáty,

žalobce ve věci T-279/08,

proti

Evropské komisi, zastoupené C. Giolitem a B. Stromskym, jako zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: francouzština.

jejichž předmětem je původně návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2008) 1 089 final ze dne 2. dubna 2008 o státní podpoře C 38/2007 (ex NN 45/2007), kterou Francie poskytla společnosti Arbel Fauvet Rail SA, a poté návrh na zrušení rozhodnutí Komise C (2010) 4112 final ze dne 23. června 2010 o státní podpoře C 38/2007 (ex NN 45/2007), kterou Francie poskytla společnosti Arbel Fauvet Rail

TRIBUNÁL (osmý senát),

ve složení L. Truchot (zpravodaj), předseda, M. E. Martins Ribeiro a H. Kanninen, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: C. Kristensen, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. listopadu 2010,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový základ sporů

1 Společnost Arbel Fauvet Rail (dále jen „AFR") je výrobcem železničních kolejových vozidel k průmyslovému využití se sídlem v Douai ve Francii.

2 Dne 4. července 2005 tato společnost získala od Région Nord-Pas-de Calais (dále jen „region NPDC“) a od Communauté d'agglomération du Douaisis (Sdružení obcí v Douaisis) (dále jen „sdružení CAD“) dvě zálohy, a to každou ve výši jednoho milionu eur s roční úrokovou mírou 4,08 % a splatnou v pololetních splátkách po dobu tří let ode dne 1. ledna 2006.

3 Na základě stížnosti požádala Komise Evropských společenství francouzské orgány o poskytnutí informací o uvedených opatřeních. Francouzské orgány na tyto žádosti odpověděly sděleními ve dnech 27. dubna a 24. října 2006, a posléze 30. ledna a 6. června 2007.

4 Dopisem ze dne 12. září 2007 Komise oznámila Francouzské republice, že se rozhodla zahájit formální vyšetřovací řízení podle čl. 88 odst. 2 ES (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“).

5 Rozhodnutí o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 24. října 2007 (Úř. věst. C 249, s. 17). Komise vyzvala zúčastněné strany, aby k dotčeným opatřením předložily svá vyjádření.

6 Ve dnech 12. října, 18 a 19. prosince 2007 Komise obdržela dopisy s vyjádřeními francouzských orgánů. Vyjádření zúčastněných stran neobdržela.

7 V rozhodnutí C (2008) 1 089 final ze dne 2. dubna 2008 o státní podpoře C 38/2007 (ex NN 45/2007), kterou Francie poskytla společnosti AFR (Úř. věst. L 238, s. 27, dále jen „původní rozhodnutí“) Komise konstatovala, že zálohy vyplacené regionem NPDC a sdružením CAD byly státní podporou. Jelikož se jedná o úvěr poskytnutý podniku v obtížích, jehož splacení nebylo zajištěno, Komise měla za to, že výše této

podpory se rovnala rozdílu mezi skutečně použitou úrokovou sazbou a úrokem, za který by podnik-příjemce mohl získat tentýž úvěr na soukromém trhu.

8 Komise měla za to, že státní podpora poskytnutá Francouzskou republikou ve prospěch společnosti AFR byla neslučitelná se společným trhem. Nařídila tedy, aby ji Francouzská republika od příjemce získala zpět i s úroky.

Řízení a nový vývoj v průběhu řízení

9 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu podaly ve dnech 11. a 17. července 2008 region NPDC a sdružení CAD žaloby T-267/08 a T-279/08, jejichž původním předmětem byl návrh na zrušení původního rozhodnutí.

10 Region NPDC v replice požádal o spojení věcí T-267/08 a T-279/08. Komise k této žádosti neměla žádné námitky a sdružení CAD se k ní vyjádřilo kladně.

11 Usnesením ze dne 19. února 2009 nařídil předseda šestého senátu Tribunálu spojení věcí T-267/08 a T-279/08 podle čl. 50 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu pro účely ústní části řízení a rozsudku.

12 Dne 23. června 2010 Komise zrušila původní rozhodnutí, neboť pokud jde o výpočet výše podpory, nebylo ve světle rozsudku Tribunálu ze dne 3. března 2010, Freistaat Sachsen a další v. Komise (T-102/07 a T-120/07, Sb. rozh. s. II-585, dále jen „rozsudek Biria“) právně dostačujícím způsobem odůvodněno.

13 Původní rozhodnutí bylo nahrazeno rozhodnutím Komise C (2010) 4112 final ze dne 23. června 2010 o státní podpoře C 38/2007 (ex NN 45/2007) poskytnuté Francií ve prospěch společnosti AFR (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým Komise na jednu stranu potvrdila neslučitelnost této podpory se společným trhem a na druhou stranu nařídila, aby ji Francouzská republika od příjemce získala zpět i s úroky.

14 Dne 23. srpna 2010 upřesnily region NPDC a sdružení CAD ve svých vyjádřeních předložených po přijetí napadeného rozhodnutí, že navzdory zrušení původního rozhodnutí, trvají na původních návrhových žádáních žaloby, a dále požádaly o možnost změnit svá návrhová žádání tak, aby se žaloby vztahovaly rovněž na napadené rozhodnutí.

15 Dne 27. září 2010 Komise odpověděla na vyjádření předložená žalobci dne 23. srpna 2010. Komise upustila od návrhových žádání směřujících k tomu, aby byla žalobcům uložena náhrada nákladů řízení a navrhla, aby každý účastník nesl vlastní náklady řízení.

16 Vzhledem k tomu, že došlo ke změně složení senátů Tribunálu, byl soudce zpravodaj přidělen k osmému senátu, jemuž tak byla přidělena i projednávaná věc.

17 Na základě zprávy soudce zpravodaje Tribunál (osmý senát) rozhodl zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření upravených článkem 64 jednacího řádu položil žalobcům a Komisi písemné otázky. Komise i žalobci na tyto otázky odpověděli ve stanovené lhůtě.

18 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání dne 11. listopadu 2010.

Návrhová žádání účastníků řízení

19 Ve věci T-267/08 region NPDC navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

20 Ve věci T-279/08 sdružení CAD navrhuje, aby Tribunál:

– zrušil napadené rozhodnutí;

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

21 Ve věcech T-267/08 a T-279/08 Komise navrhuje, aby Tribunál:

– zamítl žaloby jako neopodstatněné;

– rozhodl, že každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení.

Právní otázky

A – *K procesním důsledkům zrušení původního rozhodnutí a jeho nahrazení napadeným rozhodnutím*

22 Jak vyplývá z bodů 12 a 13 výše původní rozhodnutí bylo zrušeno a po podání žalob nahrazeno napadeným rozhodnutím. Žalobci požádali o možnost změnit jejich původní návrhová žádání tak, aby jejich žaloby směřovaly ke zrušení napadeného rozhodnutí.

23 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud je rozhodnutí v průběhu řízení nahrazeno rozhodnutím se stejným předmětem, musí být toto nové rozhodnutí považováno za novou skutečnost, která umožňuje žalobci upravit svá návrhová žádání a žalobní důvody. Bylo by totiž v rozporu s řádným výkonem spravedlnosti a požadavkem na hospodárnost řízení požadovat po žalobci, aby podal novou žalobu. Mimoto by bylo nespravedlivé, aby dotčený orgán s cílem čelit kritice obsažené v žalobě podané proti rozhodnutí k unijnímu soudu mohl změnit napadené rozhodnutí nebo jej nahradit jiným a dovolávat se v průběhu soudního řízení této změny nebo tohoto

nahrazení, aby tak druhého účastníka řízení zbavil možnosti rozšířit jeho původní návrhová žádání a žalobní důvody na pozdější rozhodnutí nebo předložit doplňující návrhová žádání a žalobní důvody proti tomuto rozhodnutí. (viz rozsudek Tribunálu ze dne 12. prosince 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran v. Rada, T-228/02, Sb. rozh. s. II-4665, bod 28 a citovaná judikatura).

24 V projednávané věci je tedy třeba na jednu stranu mít za to, že původní návrhy žalobců směřující ke zrušení původního rozhodnutí jsou již bezpředmětné z důvodu zrušení tohoto rozhodnutí napadeným rozhodnutím, takže již není třeba o uvedených návrzích rozhodovat a na druhou stranu vyhovět novým návrhům žalobců uvedeným v bodě 14 výše, mít za to, že jejich žaloby směřují ke zrušení napadeného rozhodnutí a umožnit účastníkům řízení přeformulovat jejich návrhová žádání, žalobní důvody a argumenty ve světle této nové skutečnosti, což pro ně znamená právo předložit doplňující návrhová žádání, důvody a argumenty.

B – *K návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí*

25 Žaloba T-267/08 obsahuje sedm žalobních důvodů. První vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění. Druhý vychází z porušení práva na obhajobu a zásad kontradiktornosti, rovnosti, řádné správy, respektování ústavní identity členských států a ochrany legitimního očekávání. Třetí důvod vychází ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o nezohlednění zvláštního právního postavení poskytovatele podpory. Čtvrtý důvod vychází z porušení čl. 107 odst. 1 SFEU. Obsahuje dvě části, které se týkají nesprávného posouzení původu finančních prostředků a nesprávné kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích. Pátý důvod vychází z nesprávného posouzení údajného zvýhodnění, které společnost AFR získala z vratných záloh. Šestý

důvod vychází z nesprávného posouzení výše podpory. Sedmý důvod vychází z porušení práva na obhajobu v rámci soudního řízení a zneužití pravomoci.

26 Žaloba ve věci T-279/08 obsahuje čtyři žalobní důvody. První vychází z porušení práva na obhajobu a zásady kontradiktornosti. Druhý vychází z porušení povinnosti uvést odůvodnění. Třetí důvod vychází z nesprávného posouzení pojmu podniku v obtížích. Čtvrtý důvod vychází z nesprávného posouzení pojmu státních prostředků.

27 Sdružení CAD kromě toho na jednání vzneslo pátý žalobní důvod vycházející ze zjevně nesprávného posouzení Komise, pokud jde o chybějící zajištění vrácení záloh.

1. *K přípustnosti pátého žalobního důvodu ve věci T-279/08*

a) Argumenty účastníků řízení

28 Na jednání sdružení CAD tvrdilo, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že sporné vratné zálohy byly poskytnuty bez právního zajištění jejich navrácení. Vyplacení zálohy sdružením CAD bylo ve skutečnosti podmíněno neodvolatelnou fúzí společností AFR a Lormafer, což je společnost ovládaná společností Arbel SA. Tato fúze podle něj tedy představovala záruku, jelikož jejím prostřednictvím byl ve prospěch věřitelů rozšířen okruh prostředků k vymožení dluhů.

29 Na jednání Komise tvrdila, že jelikož byl tento žalobní důvod vznesen opožděně musí být prohlášen na nepřípustný. Podpůrně uvedla, že podmíněnému vyplacení podpory, na které se sdružení CAD odvolává, nelze připisovat stejný právní význam jako záruce a že platba sporných záloh nepodléhala žádnému zajištění.

30 Sdružení CAD v odpovědi na námitku nepřípustnosti vznesenou Komisí uvedlo, že dotčený argument byl obsažen v bodě 30 jeho žaloby a uplatněná podmínka byla upřesněna v zápise z jednání rady sdružení CAD ze dne 24. června 2005, jež tvořil přílohu A.2 jeho žaloby.

b) Závěry Tribunálu

31 Je třeba připomenout, že podle ustanovení čl. 44 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 48 odst. 2 jednacího řádu musí žaloba obsahovat předmět sporu a stručný popis žalobních důvodů a že nové důvody nelze předkládat v průběhu řízení, ledaže by se zakládaly na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo v průběhu řízení.

32 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že žalobce v rozporu se svými tvrzeními projednávaný žalobní důvod ve své žalobě nevznesl. Bod 30 žaloby totiž pouze uvádí, že sdružení CAD spornou zálohu poskytlo „za určitých podmínek", aniž v něm bylo uvedeno, že neodvolatelná fúze společností AFR a Lormafer byla mezi těmito podmínkami zárukou, a že se tedy Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení, když měla za to, že vrácení záloh nebylo zajištěno. Zápis z jednání rady sdružení CAD obsažený v příloze A.2 žaloby kromě toho pouze upřesňuje, jakým podmínkám bylo vyplacení zálohy podřízeno, bez uvedení jakéhokoliv zajištění vrácení uvedené zálohy

a tento zápis nelze v žádném případě vykládat tak, že tvoří projednávaný žalobní důvod. Je třeba dodat, že tento žalobní důvod navíc žalobce neuplatnil ve své žádosti o změnu svých návrhových žádání a žalobních důvodů uvedené v bodě 14 výše.

33 Žalobce kromě toho neuvádí, že se uvedený žalobní důvod zakládá na právních a skutkových okolnostech, které vyšly najevo během řízení.

34 V souladu s ustanoveními jednacího řádu uvedenými v bodě 31 výše tedy musí být žalobní důvod, který byl vznesen na jednání a který vychází ze zjevně nesprávného posouzení chybějícího zajištění vrácení záloh, odmítnut jako nepřípustný.

35 Podpůrně a i za předpokladu, že by bylo možné jej považovat za rozšíření dříve vzneseného žalobního důvodu a jako takový za přípustný (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 19. května 1983, Verros v. Parlament, 306/81, Recueil, s. 1755, bod 9, a ze dne 22. listopadu 2001, Nizozemsko v. Rada, C-301/97, Recueil, s. I-8853, bod 169), musí být tento argument v každém případě zamítnut. Podmínka, na které záviselo vyplacení zálohy sdružením CAD, tedy fúze společností AFR a Lormafer, nestaví totiž sdružení CAD ve srovnání s ostatními věřiteli společnosti AFR do výhodnější pozice. Nepředstavuje ani závazek přijatý ve vztahu ke sdružení CAD třetí osobou, ani poskytnutí majetku na přednostní platbu sdružení CAD. Nelze ji tudíž považovat za zajištění vrácení uvedené zálohy. Komise se tudíž v tomto bodě nedopustila zjevně nesprávného posouzení.

2. *K prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 a k druhému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícím z porušení povinnosti uvést odůvodnění*

a) Argumenty účastníků řízení

36 Region NPDC tvrdí, že napadenému rozhodnutí chybí odůvodnění. Úvodem tvrdí, že Komise provedla celkový a společný přezkum státní podpory poskytnuté společnosti AFR, kterou považovala za jedinou podporu, a nikoliv za dvě rozdílné podpory poskytnuté regionem NPDC a sdružením CAD.

37 Tvrdí, že odůvodnění je nesprávné, pokud jde o podporu poskytnutou sdružením CAD, jelikož Komise v bodě 18 odůvodnění původního rozhodnutí uvedla, že tato podpora byla poskytnuta obcemi, které jsou součástí sdružení CAD. Sdružení CAD je přitom podle něj z hlediska správního a rozpočtového autonomní veřejná entita, jež je právně oddělená od obcí, které ji tvoří, může vstupovat do smluvních vztahů, je nadána vlastními pravomocemi a podléhá vlastnímu daňovému systému. Odůvodnění vztahující se k údajné podpoře poskytnuté uvedenými obcemi je tudíž podle ní neúčinné, důsledkem čehož odůvodnění podpory poskytnuté sdružením CAD neexistuje. Oprava chyby v bodě 18 odůvodnění původního rozhodnutí provedená Komisí v bodě 27 odůvodnění napadeného rozhodnutí, nevedla k odstranění této formální vady, jelikož Komise nepodala k této změně kvalifikace vysvětlení.

38 Na základě zásady nedělitelnosti odůvodnění je podle něj tudíž třeba dospět k závěru, že odůvodnění podpory poskytnuté regionem rovněž chybí.

39 Podpůrně, pokud by měl mít Tribunál za to, že odůvodnění lze rozdělit, vedlo by to k nedostatečnému odůvodnění podpory ze strany regionu vzhledem k tomu, že posouzení situace společnosti AFR bylo provedeno na základě celkové částky podpory ve výši dvou milionů eur. Posouzení pojmu výhody pro podnik tudíž podle něj spočívá na dvou nesprávných základech.

40 Sdružení CAD tvrdí, že stejně jako původní rozhodnutí, je i napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodněno, pokud jde o způsob výpočtu výše podpory založený na navýšení o 800 bazických bodů referenční úrokové sazby (dále jen „navýšení rizika“). Komise se totiž spokojila s odkazem na původní rozhodnutí a na své sdělení 2008/C 14/02 o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb (Úř. věst. C 14, s. 6, dále jen „sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách“). Původní rozhodnutí přitom bylo vzato zpět z důvodu, že výpočet uvedeného navýšení rizika nebyl dostatečně odůvodněn a že pouhý odkaz na použitelné předpisy bez jakéhokoliv upřesnění předmětné situace, které by umožnilo ověřit relevanci analýzy, podle judikatury nepostačuje, neboť Tribunálu neumožňuje přezkoumat platnost způsobu výpočtu uplatněného navýšení úroku.

41 Sdružení CAD v replice dále tvrdí, že Komise provedla celkovou a společnou analýzu mechanismu vratných záloh poskytnutých společnosti AFR, přestože ve skutečnosti se jednalo o dvě rozdílné zálohy.

42 Komise navrhuje, aby tyto žalobní důvody byly zamítnuty.

b) Závěry Tribunálu

43 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury závisí rozsah povinnosti uvést odůvodnění na povaze dotčeného právního aktu a na kontextu, v němž byl přijat.

Z odůvodnění musí jasně a jednoznačně vyplývat úvahy orgánu, jenž akt vydal, zaprvé aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, aby mohly hájit svá práva a ověřit, zda rozhodnutí je či není opodstatněné, a zadruhé aby unijní soud mohl vykonávat svůj přezkum legality. Není požadováno, aby odůvodnění vylíčilo všechny relevantní skutkové a právní okolnosti, jelikož otázka, zda odůvodnění aktu splňuje požadavky článku 296 SFEU, musí být posuzována nejen s ohledem na jeho znění, ale také s ohledem na jeho kontext, jakož i s ohledem na všechna právní pravidla upravující dotčenou oblast. Komise především není povinna vyjádřit se ke všem argumentům, jichž se před ní dovolávají zúčastněné strany, ale stačí, aby uvedla skutkové okolnosti a právní úvahy, které mají zásadní význam v rámci systematiky rozhodnutí (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. června 2005, Corsica Ferries France v. Komise, T-349/03, Sb. rozh. s. II-2197 body 62 až 64 a citovaná judikatura).

44 Kromě toho, bylo-li rozhodnutí přijato v souvislosti, která je zúčastněné straně dobře známa, lze jej odůvodnit souhrnně (rozsudky Soudního dvora ze dne 26. listopadu 1975, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique a další v. Komise, 73/74, Recueil, s. 1491, bod 31, a ze dne 30. září 2003, Německo v. Komise, C-301/96, Recueil, s. I-9919, body 89 a 92).

45 Rovněž je třeba připomenout judikaturu, podle které je povinnost uvést odůvodnění podstatnou formální náležitostí, která musí být odlišena od otázky opodstatněnosti odůvodnění, která spadá pod legalitu sporného aktu po meritorní stránce (rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 2001, Francie v. Komise, C-17/99, Recueil, s. I-2481, bod 35; rozsudky Tribunálu ze dne 12. listopadu 2008, Evropaïki Dynamiki v. Komise, T-406/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 47, a ze dne 20. května 2009, VIP Car Solutions v. Parlament, T-89/07, Sb. rozh. s. II-1403, bod 63). Výtky a argumenty směřující ke zpochybnění opodstatněnosti tohoto aktu jsou tedy v rámci žalobního důvodu vycházejícího z neexistence nebo nedostatečnosti odůvodnění irelevantní (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 12. září 2007, Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise, T-68/03, Sb. rozh. s. II-2911, bod 79, a Biria, bod 12 výše, bod 210).

K prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08

46 Region NPDC v podstatě tvrdí, že napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno, jelikož z něj vyplývá, že Komise měla za to, že vratná záloha poskytnutá sdružením CAD, mu byla poskytnuta obcemi, které toto sdružení tvoří.

47 Je však třeba mít za to, že vzhledem ke zrušení původního rozhodnutí se region NPDC nemůže účinně dovolávat údajného nedostatku odůvodnění původního rozhodnutí ve vztahu k napadenému rozhodnutí. Body 16, 17 a 27 odůvodnění napadeného rozhodnutí kromě toho jasně a jednoznačně označují sdružení CAD, a nikoli obce, které jej tvoří, jako územně správní celek, jenž udělil jednu ze dvou vratných sporných záloh, takže tento žalobní důvod je třeba odmítnout jako skutkově nepodložený.

Ke druhému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08

48 Žalobní důvod se dělí do dvou částí. První se týká nedostatečného odůvodnění metody výpočtu výše podpory. Druhá souvisí s nedostatkem odůvodnění vyplývajícím z celkového a společného přezkumu podpory poskytnuté společnosti AFR.

– K první části vycházející z nedostatečného odůvodnění metody výpočtu výše podpory

49 Komise v napadeném rozhodnutí vysvětlila svou metodu výpočtu výše podpory takto:

„(49) V případě podpor poskytnutých formou úvěrů podnikům v obtížích tvoří podporu rozdíl mezi skutečně použitou úrokovou sazbou a úrokem, za který by podnik příjemce mohl získat tentýž úvěr na soukromém trhu.

(50) V souladu se sdělením z roku 1997 o referenčních sazbách Komise stanovila referenční sazby, které mají odrážet výši průměrných úrokových sazeb požadovanou na trhu pro běžným způsobem zajištěné středně a dlouhodobé půjčky. Uvedené sdělení také zdůrazňuje, že referenční sazba je minimální sazbou, kterou lze zvýšit ve zvláštních rizikových situacích, například pokud je podnik v obtížích nebo chybějí-li záruky, které banky normálně vyžadují. V takových případech může navýšení dosáhnout 400 bazických bodů nebo více. Sdělení z roku 1997 o referenčních sazbách neupřesňuje, zda lze v případě zohlednění různých rizik, jednotlivá navýšení rizika kumulovat. I kdyby tento souběh nebyl vyloučen, Komise musí metodu použitou za účelem kumulace jednotlivých navýšení rizik ve svém rozhodnutí odůvodnit s využitím analýzy praxe na finančních trzích.

(51) V roce 2004 vypracovala […] auditorská kancelář […] z pověření Komise studii (dále jen ‚studie'). Na základě empirického průzkumu uvedená studie identifikuje na trhu pozorovatelná navýšení u různých kategorií rizik týkajících se podniků nebo transakcí (s různými způsoby zajištění). Studie jasně ukazuje, že koexistence různých aspektů rizika (úvěruschopnost dlužníků, zajištění) se projevuje v podobě navýšení, které musí být přičteno k bazické úrokové sazbě.

(52) V důsledku této studie byl přístup Komise k výpočtu podpory u úvěrů upraven a upřesněn ve sdělení z roku 2008 o revizi metody stanovování referenčních a diskontních sazeb […] (dále jen ‚sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách').

Toto sdělení vychází z metody doporučené studií a stanoví připočtení různých navýšení k bazickým úrokovým sazbám, a to jak na základě úvěruschopnosti podniku, tak na základě nabídnutých zajištění.

(53) Přitom je třeba konstatovat, že stanovení prvku podpory v opatřeních se vztahuje k pojmu státní podpory a jak ustáleně uvádí judikatura Soudního dvora ‚pojem státní podpora se vztahuje k objektivní situaci, kterou je třeba posuzovat k okamžiku, kdy Komise přijímá své rozhodnutí'.

[…]

(54) Komise má tudíž za to, že metoda vhodná ke stanovení prvku podpory je metoda obsažená ve sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách a dotčená opatření hodlá přezkoumat s ohledem na toto sdělení.

(55) Sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách stanoví, že navýšení umožňující vyloučit existenci státní podpory v případě podniku v obtížích, který nabízí nízkou úroveň zajištění, se rovná 1 000 bazických bodů.

(56) Jak bylo uvedeno v části 5.1.3 Komise má za to, že v okamžiku provedení opatření (poskytnutí podpory) byla společnost AFR podnikem v obtížích. Komise nadto podotýká, že žádné zajištění nebylo na podporu vratných záloh nabídnuto, takže úroveň zajištění lze považovat za nízkou.

(57) Prvek podpory se proto v zásadě rovná rozdílu mezi bazickou úrokovou sazbou navýšenou o 1 000 bodů a sazbou, v níž bylo opatření poskytnuto. Komise je nicméně toho názoru, že s přihlédnutím k tomu, že ve svém původním rozhodnutí ze dne 2. dubna 2008 měla za to, že použitelné navýšení je 800 bazických bodů, že příjemce podpory toto rozhodnutí nenapadl a že legalitu původního rozhodnutí nezpochybnil ani žádný konkurent příjemce a s ohledem na všechny okolnosti projednávaného případu, není v tomto případě třeba uvedené navýšení dále zvyšovat.

(58) Komise dospěla k závěru, že prvek podpory se rovná rozdílu mezi použitelnou referenční úrokovou sazbou navýšenou o 800 bazických bodů a úrokovou sazbou, v níž bylo opatření poskytnuto."

50 Je třeba konstatovat, že v rozporu s tvrzeními sdružení CAD se odůvodnění metody výpočtu výše podpory, kterou Komise použila, neomezuje na pouhý odkaz na sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách a na původní rozhodnutí. Napadené rozhodnutí totiž obsahuje podrobný popis zvolené metody stanovení podpory, a sice použití referenční sazby doplněné o paušální navýšení související s obtížnou situací společnosti AFR a chybějícím zajištěním vratné zálohy.

51 Zaprvé metoda výpočtu podpory uvedená Komisí odkazuje na sdělení 97/C 273/03 o způsobu stanovování referenčních a diskontních sazeb (Úř. věst. C 273, s. 3, dále jen „sdělení z roku 1997 o referenčních sazbách"), jakož i na sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách.

52 Zadruhé napadené rozhodnutí je odůvodněno podrobnou analýzou finanční situace společnosti AFR, jejíž opodstatněnost je otázkou odlišnou od dodržení povinnosti uvést odůvodnění, a neexistencí zajištění.

53 Zatřetí, pokud jde o odůvodnění navýšení použitelné referenční sazby, s ohledem na souběh rizik vyplývající z finanční situace společnosti AFR a z neexistence zajištění, napadené rozhodnutí uvádí na základě judikatury Tribunálu (rozsudek Biria, bod 12 výše, bod 218) analýzu praxe na finančních trzích vypracovanou v říjnu 2004 auditorskou kanceláří z pověření Komise na základě empirického průzkumu pozorovatelných navýšení na trhu pro různé kategorie rizik týkajících se podniků nebo transakcí.

54 Cílem odkazu na původní rozhodnutí uvedeného v bodě 57 odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo vedle doplnění zmínky o zohlednění dalších okolností projednávaného případu pouze odůvodnit navýšení rizika na 800 bazických bodů, které stanovila Komise. Tribunál má za to, že stanovení navýšení rizika na takovou úroveň je dostatečně odůvodněné.

55 Z výše uvedeného vyplývá, že první část tohoto žalobního důvodu je třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

– K druhé části vycházející z nedostatku odůvodnění plynoucího z „celkového a společného“ přezkumu záloh poskytnutých společnosti AFR

56 Zaprvé je třeba poukázat na to, že Komise při uvádění dotčených podpůrných opatření v bodě 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí správně rozlišila obě poskytnuté vratné zálohy, a to jednak zálohu poskytnutou regionem NPDC, jednak zálohu poskytnutou sdružením CAD.

57 Zadruhé je třeba konstatovat, že ačkoliv bod 16 odůvodnění napadeného rozhodnutí odkazuje na „společnou vratnou zálohu", nelze mít za to, že tato okolnost představuje nedostatek odůvodnění. V bodě 17 odůvodnění napadeného rozhodnutí bylo totiž rovněž upřesněno, že záloha poskytnutá sdružením CAD závisela podle informací poskytnutých francouzskými orgány Komisi na podmínce, že obdobná vratná záloha bude poskytnuta za stejných podmínek i regionem NPDC.

58 Zatřetí, ačkoliv Komise v napadeném rozhodnutí provedla společný přezkum kvalifikace dotčených záloh jako státních podpor společný přezkum stanovení jejich výše, jakož i jejich slučitelnosti s vnitřním trhem, tato okolnost nemůže být *per se* porušením povinnosti uvést odůvodnění. Jestliže byly totiž zálohy poskytnuty za stejných podmínek, pokud jde o úrokovou sazbu, (pravidla) vrácení a chybějící zajištění, a také stejnému příjemci, pak společné odůvodnění v projednávaném případě splňuje účel povinnosti uvést odůvodnění, tj. nezbytnost jasným a jednoznačným způsobem uvést úvahy orgánu, který akt vydal, aby se zúčastněné osoby mohly seznámit s důvody, které vedly k přijetí opatření, aby mohly hájit svá práva a aby příslušný soud mohl vykonat přezkum.

59 Druhou část tohoto žalobního důvodu je tudíž třeba zamítnout.

60 S ohledem na výše uvedené je třeba zamítnout v plném rozsahu druhý žalobní důvod žaloby ve věci T-279/08 vycházející z porušení povinnosti uvést odůvodnění.

3. *Ke druhému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a zásad kontradiktornosti, rovnosti, řádné správy, respektování ústavní identity členských států a ochrany legitimního očekávání a k prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a zásady kontradiktornosti*

a) Argumenty účastníků řízení

61 Region NPDC tvrdí, že respektování práva na obhajobu, jež se uplatní v každém řízení zahájeném proti osobě a může vést k vydání aktu, jenž nepříznivě zasahuje do jejího právního postavení, je třeba dodržet v rámci řízení vztahujících se ke státním podporám nikoliv pouze ve prospěch adresátů rozhodnutí, ale rovněž ve prospěch územně správního celku, který podporu poskytl. Komise se ale nedotázala ani stálé komise regionální rady regionu NPDC, jež o poskytnutí podpory rozhodla, ani předsedy uvedené regionální rady, který měl zajistit její poskytnutí. Francouzská republika navíc ani nezaslala těmto orgánům zvoleným z regionální rady žádost o vysvětlení a kontakty byly navázány pouze se správními orgány uvedené rady. Rozhodovací nebo správní orgány regionu NPDC navíc neměly ke spisu přístup a nebyly jim adresovány procesní písemnosti, vyjádření Francouzské republiky nebo otázky Komise ohledně sporné podpory. Komise se měla buď přímo obrátit na region NPDC, nebo požádat Francouzskou republiku, aby úředně pověřila svého právního zástupce, tj. předsedu regionální rady, aby jí předložil své vyjádření.

62 Tímto postupem Komise podle žalobců porušila zásady řádné správy a respektování ústavní identity členských států, neboť ohrozila nezávislou správu územních správních celků zaručenou francouzskou ústavou ze dne 4. října 1958.

63 Tím, že nedošlo ke znovuzahájení formálního vyšetřovacího řízení předcházejícímu přijetí napadeného rozhodnutí, třebaže toto rozhodnutí se opírá o jinou metodu výpočtu výše podpory, než je metoda použitá v původním rozhodnutí, má rovněž za následek porušení práva na obhajobu, práva regionu NPDC jakožto dotčené osoby na informace a jeho práva být vyslechnut. Rovněž bylo porušeno právo Francouzské republiky na obhajobu.

64 Komise tím, že se v napadeném rozhodnutí opřela nejen o nové skutečnosti, ale také o to, že jí údajně francouzské orgány neposkytly dostatek dokumentů ohledně plánu restrukturalizace provedeného společností AFR, kromě toho údajně porušila zásadu ochrany legitimního očekávání. Tato zásada podle judikatury předpokládá, že konečné rozhodnutí Komise není založeno na nedostatku informací, jejichž předložení zúčastněné strany s ohledem na údaje uvedené v prozatímním rozhodnutí nemohly považovat za nutné. V projednávaném případě dokonce ani nebylo vydáno prozatímní rozhodnutí, neboť Komise pouze bez jakýchkoliv formalit a v naprostém utajení nahradila původní rozhodnutí napadeným rozhodnutím. Region NPDC tedy stejně jako Francouzská republika nebyl s to poskytnout informace, které se mu mohly jevit jako informace, jež je nutné poskytnout.

65 Komise údajně rovněž porušila zásadu rovnosti mezi účastníky řízení, kterých se podpora týkala, vzhledem k tomu, že stěžovatel stojící u zrodu zahájení tohoto řízení byl na základě čl. 108 odst. 2 SFEU považován za zúčastněnou stranu, zatímco územní správní celek, který poskytl podporu, na níž se stížnost vztahuje, je považován pouze za třetí zúčastněnou stranu, jež se nemůže řízení účastnit.

66 Sdružení CAD Komisi vytýká, že jej, ani region NPDC či společnost AFR nekonzultovala, přestože podle judikatury dodržení práva na obhajobu znamená, že zúčastněným stranám musí být umožněno uplatnit jejich názor a zaujmout stanovisko

k dokumentům unijních správních orgánů, a to i v případě neexistence jakékoliv právní úpravy dotčeného řízení. Pouhá porada s Francouzskou republikou nepostačuje.

67 Sdružení CAD rovněž tvrdí, že je třeba ověřit, zda byl popis námitek v projednávané věci formulován dostatečně jasně k tomu, aby bylo zúčastněným umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká.

68 Sdružení CAD doplňuje, že skutečnost, že nebylo znovu zahájeno formální vyšetřovací řízení předcházející přijetí napadeného rozhodnutí, má za následek porušení práva na obhajobu, zásady kontradiktornosti a práva být Komisí vyslechnut. Vzhledem k tomu, že Komise sdružení CAD neinformovala o přezkumu sporných záloh a o použití jiné metody výpočtu podpory, než která byla použita k odůvodnění původního rozhodnutí, nebylo mu umožněno vyjádřit svůj názor.

69 Komise zpochybňuje opodstatněnost argumentů žalobců.

b) Závěry Tribunálu

70 Podle ustálené judikatury je dodržování práva na obhajobu v každém řízení zahájeném vůči osobě, které může vést k aktu nepříznivě zasahujícímu do jejího právního postavení, základní zásadou unijního práva, která musí být zajištěna, i když neexistuje žádná zvláštní právní úprava. Tato zásada vyžaduje, aby bylo dotyčné osobě v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci skutečností, námitek a okolností tvrzených Komisí (rozsudek Soudního dvora ze dne 10. července 1986, Belgie v. Komise, 234/84, Recueil, s. 2263, bod 27, a rozsudek

Tribunálu ze dne 30. března 2000, Kish Glass v. Komise, T-65/96, Recueil, s. II-1885, bod 32).

71 Co se týče práv entit působících pod úrovní státu, které poskytly státní podporu, je třeba uvést, že správní řízení v oblasti státních podpor je řízení zahájené pouze proti dotčenému členskému státu. Skutečného práva na obhajobu se tedy může dovolávat pouze dotčený členský stát jakožto adresát napadeného rozhodnutí (rozsudek Tribunálu ze dne 1. července 2009, Operator ARP v. Komise, T-291/06, Sb. rozh. s. II-2275, bod 35). Entity působící pod úrovní státu poskytující podpory, jako jsou žalobci, stejně jako podniky, jež jsou příjemci podpory, a jejich konkurenti jsou v tomto řízení považováni pouze za zúčastněné strany ve smyslu čl. 108 odst. 2 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 16. prosince 1999, Acciaierie di Bolzano v. Komise, T-158/96, Recueil, s. II-3927, bod 42).

72 Kromě toho je ustálenou judikaturou, že během vyšetřování uvedeného v čl. 108 odst. 2 SFEU musí Komise vyzvat zúčastněné strany, aby podaly své připomínky (rozsudky Soudního dvora ze dne 19. května 1993, Cook v. Komise, C-198/91, Recueil, s. I-2487, bod 22; ze dne 15. června 1993, Matra v. Komise, C-225/91, Recueil, s. I-3203, bod 16, a ze dne 2. dubna 1998, Komise v. Sytraval et Brink's France, C-367/95 P, Recueil, s. I-1719, bod 59).

73 Pokud jde o tuto povinnost, Soudní dvůr rozhodl, že zveřejnění oznámení v Úředním věstníku je přiměřeným prostředkem k tomu, aby se všechny zúčastněné strany dozvěděly o zahájení řízení (rozsudek Soudního dvora ze dne 14. listopadu 1984, Intermills v. Komise, 323/82, Recueil, s. 3809, bod 17) a jediným cílem tohoto oznámení je získat od zúčastněných stran všechny informace, které mají Komisi poskytnout při jejích dalších krocích objasnění (rozsudky Soudního dvora ze dne 12. července 1973, Komise v. Německo, 70/72, Recueil, s. 813, bod 19 a Tribunálu ze dne 22. října 1996, Skibsværftsforeningen a další v. Komise, T-266/94, Recueil, s. II-1399, bod 256).

74 Tato judikatura přiznává zúčastněným stranám především roli zdrojů informací pro Komisi v rámci správního řízení zahájeného podle čl. 108 odst. 2 SFEU. Z toho vyplývá, že zúčastněné strany, ač se nemohou opírat o právo na obhajobu přiznané osobám, proti nimž bylo zahájeno řízení, mají pouze právo účastnit se správního řízení v přiměřeném rozsahu s ohledem na okolnosti projednávaného případu (rozsudky Tribunálu ze dne 25. června 1998, British Airways a další v. Komise, T-371/94 a T-394/94, Recueil, s. II-2405, body 59 a 60, a ze dne 6. března 2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale et Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, T-228/99 a T-233/99, Recueil, s. II-435, bod 125).

75 Zúčastněné strany tedy nemohou uplatňovat porušení zásady řádné správy z toho důvodu, že Komise osobně nepožádala o jejich připomínky k přezkumu podpory [rozsudek Tribunálu ze dne 31. května 2006, Kuwait Petroleum (Nederland) v. Komise, T-354/99, Sb. rozh. s. II-1475, bod 82]. Komise nemá ani povinnost předat zúčastněným stranám připomínky nebo informace, které obdržela od vlády dotčeného členského státu.

76 Žalobci v projednávaném případě tvrdí, že Komise porušila jejich právo na obhajobu, zásadu kontradiktornosti a právo na řádnou správu zaprvé tím, že jim přímo nezaslala žádost o vysvětlení nebo nepožádala Francouzskou republiku, aby pověřila jejich právního zástupce, aby předložil své připomínky, zadruhé tím, že jim neposkytla přístup do spisu, a zatřetí proto, že nebyli adresáty procesních listin, připomínek Francouzské republiky nebo dotazů Komise ohledně sporných podpor.

77 Sdružení CAD rovněž tvrdí, že kromě vlastního práva na obhajobu, bylo také porušeno právo na obhajobu regionu NPDC, jakož i příjemce podpory, tedy společnosti AFR, neboť jejich připomínky nebyly přijaty. K této otázce je třeba uvést, že sdružení CAD má právní zájem pouze na dodržení jeho vlastních procesních práv [v tomto

smyslu a obdobně viz usnesení Tribunálu ze dne 30. dubna 2001, British American Tobacco International (Holdings) v. Komise, T-41/00, Recueil, s. II-1301, body 18 a 19, a rozsudek Tribunálu ze dne 8. října 2008, Sogelma/AER, T-411/06, Sb. rozh. s. II-2771, bod 101]. Vzhledem k tomu, že sdružení CAD pozbylo právního zájmu na dodržení práva na obhajobu regionu NPDC a příjemce podpory, je výtka vycházející z porušení uvedených práv nepřípustná, jelikož je uplatněná sdružením CAD.

78 Z judikatury citované v bodech 70 až 75 výše vyplývá, že takové zúčastněné strany, jako jsou žalobci, se nemohou dovolávat práva na obhajobu jako takového, nýbrž mají pouze právo být vyslechnuti a účastnit se řízení v přiměřeném rozsahu s ohledem na okolnosti projednávaného případu. Žalobci uplatněné porušení práva na obhajobu, zásady kontradiktornosti a práva na řádnou správu, je tedy třeba přezkoumat pouze s ohledem na porušení práva žalobců být vyslechnuti a účastnit se řízení.

79 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že jelikož Komise zveřejnila podle čl. 88 odst. 2 ES v Úředním věstníku ze dne 27. října 2007 výzvu k podání připomínek k řízení o neoznámené státní podpoře poskytnuté Francouzskou republikou ve prospěch společnosti AFR, jež sestávala ze zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení a jeho shrnutí, dala všem zúčastněným stranám na vědomí, že řízení bylo zahájeno.

80 Co se týče výtky sdružení CAD, podle níž nebyl popis námitek v projednávané věci formulován dostatečně jasně k tomu, aby bylo zúčastněným stranám umožněno skutečně zjistit, jaké chování jim Komise vytýká, je třeba připomenout, že pokud se Komise rozhodne podle článku 6 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [88 ES] (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339), zahájit formální vyšetřovací řízení, může se rozhodnutí o zahájení řízení omezit na shrnutí relevantních skutkových a právních skutečností, na předběžné hodnocení dotčeného státního opatření směřující k určení, zda má charakter podpory,

a na uvedení důvodů, které vyvolávají pochybnosti o jeho slučitelnosti se společným trhem (rozsudky Tribunálu ze dne 23. října 2002, Diputación Foral de Guipúzcoa a další v. Komise, T-269/99**,** T-271/99 **a** T-272/99, Recueil, s. II-4217, bod 104 a ze dne 22. října 2008, TV 2/Danmark a další v. Komise, T-309/04, T-317/04, T-329/04 a T-336/04, Sb. rozh. s. II-2935, bod 138).

81 Rozhodnutí o zahájení řízení tak musí umožnit zúčastněným stranám účinně se účastnit formálního vyšetřovacího řízení, ve kterém budou mít možnost uplatnit své argumenty. Za tímto účelem postačuje, aby byly zúčastněné strany seznámeny s úvahami, které vedly Komisi k předběžnému závěru, že dotčené opatření může představovat novou podporu neslučitelnou se společným trhem (rozsudky Soudu ze dne 30. dubna 2002, Government of Gibraltar v. Komise, T-195/01 a T-207/01, Recueil, s. II-2309, bod 138, a Diputación Foral de Guipúzcoa a další v. Komise, bod 80 výše, bod 105).

82 V projednávaném případě Komise v rozhodnutí o zahájení řízení jasně popsala důvody, na základě kterých dospěla k předběžnému závěru, že dotčené vratné zálohy byly státní podporou (body 8 až 15 odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení), jakož i důvody, pro které měla za to, že existovaly pochybnosti ohledně slučitelnosti uvedených podpor se společným trhem (body 16 až 20 odůvodnění uvedeného rozhodnutí).

83 Mimoto, pokud jde o výtku regionu NPDC a sdružení CAD vycházející z toho, že Komise po zrušení původního rozhodnutí znovu formální vyšetřovací řízení nezahájila, je třeba připomenout, že podle judikatury platí, že řízení směřující k nahrazení protiprávního aktu může být znovu provedeno v části přesně počínající okamžikem, v němž nastala protiprávnost, aniž by byla Komise povinna znovu provést řízení v části předcházející tomuto přesnému okamžiku (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 3. října 2000, Industrie des poudres sphériques v. Rada,

C-458/98 P, Recueil, s. I-8147, bod 82 a citovaná judikatura, a rozsudek Tribunálu ze dne 9. července 2008, Alitalia v. Komise, T-301/01, Sb. rozh. s. II-1753, body 99 a 142). Nedostatečné odůvodnění, které v projednávaném případě vedlo ke zrušení původního rozhodnutí, se přitom nedotýká zahájení řízení, které není stiženo žádnou protiprávností. Jelikož Komise měla k dispozici nezbytné informace k nové analýze vyžadované, pokud jde o výpočet navýšení rizika, rozsudkem Biria, bod 12 výše, neměla povinnost znovu provést šetření ve věci.

84 Vzhledem k tomu, že právo žalobců být vyslechnuti a účastnit se řízení bylo při přijetí původního rozhodnutí dodrženo, zrušení tohoto rozhodnutí z důvodu nedostatečného odůvodnění a přijetí nového rozhodnutí, které jej nahradilo, tedy nevyžadovalo znovuzahájení formálního vyšetřovacího řízení. Kromě toho i za předpokladu, že by byl region NPDC oprávněn vznést námitku vycházející z porušení práva Francouzské republiky na obhajobu, je třeba konstatovat, že nepředložil žádnou informaci prokazující, že k takovému porušení vedlo to, že nebylo znovuzahájeno formální vyšetřovacího řízení.

85 Toto konstatování nemůže zpochybnit doplnění dalších informací v napadeném rozhodnutí týkajících se restrukturalizačních opatření přijatých společností AFR. Jak Komise zdůrazňuje, cílem takového doplnění je podrobně odpovědět na argumenty, které žalobci v rámci svých žalob rozvinuli. Nelze tedy tvrdit, že doplnění dalších informací porušuje práva žalobců být vyslechnuti, neboť toto doplnění naopak může prokázat jeho dodržení. Žalobci v každém případě nepředkládají žádnou informaci, jejíž zohlednění Komisí by podle všeho mohlo změnit závěr, ke kterému v napadeném rozhodnutí dospěla. Aby takové porušení práva na obhajobu vedlo ke zrušení aktu, je však třeba, aby v případě neexistence této nesrovnalosti mohlo řízení vést k odlišnému výsledku (rozsudky Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1987, Francie v. Komise, 259/85, Recueil, s. 4393, body 12 a 13, a ze dne 14. února 1990, Francie v. Komise, C-301/87, Recueil, s. I-307, body 30 a 31).

86 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise právo žalobců být vyslechnuti a účastnit se řízení, právo na řádnou správu, ani zásadu kontradiktornosti neporušila.

87 Výtku regionu NPDC vycházející z porušení zásady rovnosti je třeba také zamítnout. V oblasti přezkumu státních podpor mají takové územní entity působící pod úrovní státu a poskytující podpory, jako jsou žalobci, stejná procesní práva, jako případní stěžovatelé. Ti jsou v tomto řízení považováni výhradně za zúčastněné strany, s nimiž Komise není povinna zahájit kontradiktorní diskuzi (rozsudek Komise v. Sytraval a Brink's France, bod 72 výše, bod 59, a rozsudek Tribunálu ze dne 12. prosince 2006, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid a Federación Catalana de Estaciones de Servicio v. Komise, T-95/03, Recueil, s. II-4739, bod 140).

88 Co se týče výtky regionu NPDC vycházející z respektování ústavní identity členských států, je třeba mimoto připomenout, že nelze vyloučit, že entita působící pod úrovní státu bude mít právně a ve skutečnosti takový status, který ji činí ve vztahu k ústřední vládě členského státu autonomní natolik, aby to byla tato entita, a nikoliv ústřední vláda, kdo hraje prostřednictvím opatření, která přijímá, základní úlohu při určení politického a hospodářského prostředí, ve kterém podniky působí (rozsudky Soudního dvora ze dne 6. září 2006, Portugalsko v. Komise, C-88/03, Sb. rozh. s. I-7115, bod 58, a ze dne 11. září 2008, Unión General de Trabajadores de la Rioja a další, C-428/06 až C-434/06, Sb. rozh. s. I-6747, bod 48). V řízení o kontrole státních podpor je nicméně role jiných zúčastněných stran než dotyčného členského státu omezená, tak jak je uvedeno v bodě 74 výše. V tomto ohledu se zúčastněné strany samy nemohou dovolávat takové kontradiktorní diskuze s Komisí, jako je diskuze zahájená ve prospěch uvedeného členského státu (rozsudek Soudního dvora ze dne 24. září 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano v. Komise, C-74/00 P a C-75/00 P, Recueil, s. I-7869, bod 82). Tuto výtku je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

89 Konečně ani výtka vycházející z porušení zásady ochrany legitimního očekávání předložená regionem NPDC (viz bod 64 výše) není přesvědčivá.

90 Z judikatury vyplývá, že Komise musí v řízení o kontrole státní podpory vzít v úvahu legitimní očekávání, které mohlo být vyvoláno na základě údajů obsažených v rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení (rozsudek Soudu ze dne 5. června 2001 ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi v. Komise, T-6/99, Recueil, s. II-1523, bod 126). V důsledku toho Komise nesmí své konečné rozhodnutí založit na neposkytnutí informací, jejichž předložení zúčastněné strany nemohly s ohledem na údaje obsažené v rozhodnutí o zahájení řízení považovat za užitečné (rozsudek Tribunálu ze dne 12. září 2007, González y Díez v. Komise, T-25/04, Sb. rozh. s. II-3121, bod 125).

91 Bod 18 odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení zní v projednávaném případě takto:

„V tomto stádiu má Komise pochybnosti, že restrukturalizační podpora splňuje podmínky slučitelnosti [se společným trhem] stanovené v pokynech. Komise proto uvádí následující body:

– francouzské orgány jí nepředložily plán restrukturalizace v souladu s body 34 až 37 pokynů,

– Komise není informována o vyrovnávacích opatřeních určených k předejití jakémukoli přílišnému narušení hospodářské soutěže způsobenému touto podporou (body 38 až 42 de pokynů)."

92 Rozhodnutí o zahájení řízení, tedy obsahuje údaje prokazující, že Komise měla o slučitelnosti dotčených opatření pochybnosti, s ohledem na to, že chyběl plán restrukturalizace uvedený v bodech 34 až 37 sdělení Komise o pokynech společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. 2004, C 244, s. 2, dále jen „pokyny“).

93 Zúčastněné strany a Francouzská republika tedy věděly, že za účelem prokázání slučitelnosti poskytnuté podpory s vnitřním trhem bylo třeba prokázat existenci takového restrukturalizačního plánu, jemuž bylo udělení podpory podřízeno. V této otázce tedy nemohlo dojít k porušení zásady ochrany legitimního očekávání.

94 Z výše uvedeného vyplývá, že projednávané žalobní důvody musí být zamítnuty v plném rozsahu.

4. *Ke třetímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o nezohlednění zvláštního právního postavení poskytovatele podpory*

a) Argumenty účastníků řízení

95 Region NPDC tvrdí, že chybějící odůvodnění pokud jde o poskytnutí podpory společnosti AFR sdružením CAD, jakožto entitou veřejného práva, poukazuje na pochybení ohledně opodstatněnosti důvodů napadeného rozhodnutí. Jelikož měla Komise neprávem za to, že podpora byla poskytnuta obcemi sdružení CAD, nezohlednila zvláštní právní postavení poskytovatele podpory. Nevyjádřila se k polovině

poskytnuté podpory, jejíž specifický způsob financování nebyl přezkoumán, ačkoliv účinky podpory jsou od způsobu jejího financování neoddělitelné.

96 Komise navrhuje, aby byly argumenty regionu NPDC zamítnuty.

b) Závěry Tribunálu

97 Nejprve je třeba uvést, že jelikož bylo původní rozhodnutí zrušeno, žalobce nemůže účinně tvrdit, že bylo stiženo zjevně nesprávným posouzením vztahujícím se k označení jednoho z poskytovatelů podpory. Kromě toho i za předpokladu, že by tento argument byl vznesen rovněž ve vztahu k napadenému rozhodnutí, které zejména ve svých bodech 16, 17 a 27 odůvodnění uvádí, že CAD bylo samosprávným celkem, který poskytl jednu z těchto dvou sporných vratných záloh, Komise se v uvedeném rozhodnutí zjevně nesprávného posouzení nedopustila.

98 Argument, který je odlišný od předchozího, a sice že nebyl zohledněn specifický způsob financování podpory poskytnuté sdružením CAD, je shodný s první částí čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 a bude přezkoumán v tomto rámci.

99 Z toho vyplývá, že výtku vycházející z nezohlednění zvláštního právního postavení sdružení CAD je třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

5. *K první části čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávného posouzení původu finančních prostředků a ke čtvrtému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení pojmu státních prostředků*

a) Argumenty účastníků řízení

100 Region NPDC uvádí, že Komise se dopustila nesprávného posouzení původu dotčených finančních prostředků, neboť tyto prostředky nepochází od obcí sdružení CAD, jak Komise tvrdí ve svém původním rozhodnutí, ale od samotného sdružení CAD, které je entitou veřejného práva meziobecní spolupráce. Komise měla tudíž neprávem za to, že záloha poskytnutá sdružením CAD pocházela ze státních prostředků, zatímco spolek obcí měl vlastní finanční prostředky. Tyto prostředky spočívaly z části v povinných příspěvcích fiskální nebo parafiskální povahy a plynuly rovněž ze služeb hospodářské povahy, jež tyto entity veřejného práva poskytovaly.

101 Region NPDC zdůrazňuje, přičemž se opírá o články L. 4331-1 až L. 4331-3 francouzského obecného zákoníku územních samosprávných celků, který vyjmenovává příjmy, jež mají regiony k dispozici, že podpora, kterou poskytl, pocházela rovněž z prostředků, které neměly výhradně fiskální nebo parafiskální povahu.

102 Region NPDC rovněž Komisi vytýká, že v napadeném rozhodnutí dospěla k závěru, že zálohy poskytnuté společnosti AFR byly přičitatelné státu pouze na základě toho, že byly poskytnuty územními samosprávnými celky. Podle judikatury je ale Komise povinna přezkoumat každý jednotlivý případ kritéria přičitatelnosti, což neučinila, jelikož měla za to, že dotčené zálohy byly poskytnuty obcemi sdružení CAD.

103 Sdružení CAD tvrdí, že spolky obcí mají k dispozici určité množství prostředků, mezi nimiž jsou rozličné příjmy z poplatků a různých daní, jako jsou příjmy z jejich movitého a nemovitého majetku, částky za poskytnutí služeb orgánům veřejné správy, sdružením nebo jednotlivcům a výtěžek z poskytnutých darů a odkazů. Tyto příjmy, které neplynou z povinného příspěvku uloženého právními předpisy státu, nejsou státními prostředky. Komise měla analyzovat původ prostředků, které byly použity k financování vratné zálohy, aby určila, zda tato záloha plynula ze státních prostředků nebo z jiných prostředků sdružení CAD.

104 Sdružení CAD rovněž tvrdí, že poskytnutá vratná záloha pro něj nebyla dalším výdajem, ale budoucím příjmem, jelikož se jednalo o peněžní půjčku podléhající splacení, jež byla úročena 4,08 % sazbou odpovídající referenční sazbě Společenství použitelné v okamžiku poskytnutí podpory.

105 Komise navrhuje, aby tyto žalobní důvody byly zamítnuty.

b) Závěry Tribunálu

106 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury kvalifikace opatření jako státní podpory ve smyslu Smlouvy předpokládá, že jsou splněny všechny čtyři kumulativní podmínky stanovené v čl. 107 odst. 1 SFEU. Musí se zaprvé jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků, zadruhé tento zásah musí být způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy, zatřetí musí zvýhodňovat svého příjemce a začtvrté musí nebo může narušovat hospodářskou soutěž (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 17. listopadu 2009, Presidente del Consiglio dei Ministri, C-169/08, Sb. rozh. s. I-10821, bod 52 a citovaná judikatura).

107 Žalobci ve svých projednávaných žalobních důvodech zpochybňují naplnění první z těchto podmínek, která uvádí, že aby mohly být výhody kvalifikovány jako podpory ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU, musí být poskytnuty přímo nebo nepřímo ze státních prostředků, a dále musí být přičitatelné státu (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 2004, Pearle a další, C-345/02, Sb. rozh. s. I-7139, bod 35 a citovaná judikatura, a rozsudek Tribunálu ze dne 26. června 2008, SIC v. Komise, T-442/03, Sb. rozh. s. II-1161, bod 93 a citovaná judikatura).

108 Je třeba zdůraznit, že státní opatření nebo opatření financované ze státních prostředků nemusí být nutně přijato ústřední mocí příslušného členského státu. Toto opatření může stejně tak pocházet od orgánu působícího pod úrovní státu. Z judikatury vyplývá, že jestliže jsou splněny podmínky stanovené v čl. 107 odst. 1 SFEU, může podporu představovat také opatření přijaté územním samosprávným celkem, nikoliv ústřední mocí (rozsudky Soudního dvora ze dne 14. října 1987, Německo v. Komise, 248/84, Recueil, s. 4013, bod 17 a Portugalsko v. Komise, bod 88 výše, bod 55). Jinými slovy, jsou-li splněny podmínky čl. 107 odst. 1 SFEU, opatření přijatá (decentralizovanými, federálními, regionálními nebo jinými) entitami členských států působícími pod úrovní státu spadají, bez ohledu na jejich právní formu a určení, do působnosti tohoto ustanovení, stejně jako opatření federální nebo ústřední moci (rozsudek Tribunálu ze dne 6. března 2002, Diputación Foral de Álava a další v. Komise, T-103/00 a T-92/00, Recueil, s. II-1385, bod 57).

109 Co se týče pojmu „státní prostředky“, je třeba připomenout, že z judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 107 odst. 1 SFEU zahrnuje veškeré finanční prostředky, které mohou veřejné orgány skutečně použít k podpoře podniků, a není přitom rozhodné, zda jsou tyto prostředky trvale v majetku uvedených veřejných orgánů či nikoli. I když tedy částky odpovídající předmětnému opatření nejsou trvale ve vlastnictví státních orgánů, skutečnost, že zůstávají trvale pod kontrolou veřejné správy, a tudíž k dispozici příslušným státním orgánům, tak postačuje k tomu, aby byly kvalifikovány jako státní prostředky (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 16. května

2000, Francie v. Landbroke Racing a Komise, C-83/98 P, Recueil, s. I-3271, bod 50, a ze dne 16. května 2002, Francie v. Komise, C-482/99**,** Recueil, s. I-4397, bod 37).

110 Z judikatury citované v bodě 108 výše vyplývá, že skutečnost, že zálohy poskytly region NPDC a sdružení CAD, tedy územní samosprávné celky, a nikoli ústřední moc, nemůže být sama o sobě důvodem pro to, aby tato opatření unikla působnosti čl. 107 odst. 1 SFEU. Podmínka vztahující se k přičitatelnosti dotyčných opatření státu je tím naplněna.

111 Kromě toho z judikatury citované v bodě 109 výše vyplývá, že případné financování sporných opatření z vlastních prostředků regionu NPDC a sdružení CAD, jež nejsou fiskální či parafiskální povahy, navíc nemůže uvedená opatření vyjmout z kvalifikace státní podpory. Rozhodujícím kritériem v oblasti státních prostředků je totiž veřejná kontrola a čl. 107 odst. 1 SFEU zahrnuje veškeré finanční prostředky, ať již plynou z povinných příspěvků či nikoliv, které může veřejný sektor skutečně použít za účelem podpory podniků.

112 Argument sdružení CAD, že poskytnutá podpora nepředstavuje výdaj, ale budoucí příjem, jelikož se jedná o úročenou peněžní půjčku, je kromě toho třeba zamítnout. Úroky, jež může být podnik nucen platit jako protiplnění k půjčce, nemohou totiž zcela odstranit zvýhodnění, které bylo tomuto podniku poskytnuto (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 29. června 1999, DM Transport, C-256/97, Recueil, s. I-3913, bod 21). Pro rozpočet sdružení CAD je to zátěž, jelikož bývalo mohlo těžit z vyšší návratnosti, kdyby tuto částku půjčilo za obvyklých tržních podmínek nebo kdyby ji použilo nebo investovalo jinak. V takovém případě je podpora tvořena rozdílem mezi úroky, které by byly zaplaceny, pokud by byla použita úroková sazba odpovídající obvyklým tržním podmínkám a úroky, které byly skutečně zaplaceny (rozsudek Tribunálu ze dne 30. dubna 1998, Cityflyer Express v. Komise, T-16/96, Recueil, s. II-757, bod 53). Legalita posouzení Komise, pokud jde o existenci takového zvýhodnění příjemce podpory, s ohledem na použitou úrokovou sazbu a finanční

situaci společnosti AFR, bude přezkoumána v rámci pátého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházejícího z nesprávného posouzení, pokud jde o zvýhodnění, které společnost AFR získala z vratných záloh.

113 Závěrem je třeba uvést, že jelikož bylo původní rozhodnutí zrušeno, sdružení CAD nemůže účinně tvrdit, že bylo stiženo nesprávnou identifikací jednoho z poskytovatelů podpor. Kromě toho i za předpokladu, že by tento argument byl vznesen rovněž ve vztahu k napadenému rozhodnutí, které zejména ve svých bodech 16, 17 a 27 odůvodnění uvádí, že CAD bylo samosprávným celkem, který poskytl jednu z těchto dvou sporných vratných záloh, Komise se nesprávné analýzy financování sporného opatření nedopustila.

114 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba zamítnout první část čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávného posouzení původu finančních prostředků a čtvrtý žalobní důvod ve věci T-279/08 vycházející z nesprávného posouzení pojmu státních prostředků.

6. *Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávné kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích a ke třetímu žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení pojmu podniku v obtížích*

a) Argumenty účastníků řízení

115 Region NPDC tvrdí, že Komise se dopustila nesprávného posouzení, když kvalifikovala společnost AFR jako podnik v obtížích ve smyslu bodu 10 písm. a) pokynů a podpůrně bodu 11 uvedených pokynů.

116 Co se týče kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích ve smyslu bodu 10 písm. a) pokynů, Komise analyzovala pouze finanční výsledky dané společnosti obsažené v tabulce uvedené v bodě 15 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které se vztahují k období od 31. prosince 2001 do 31. prosince 2004, zatímco podpora byla poskytnuta dne 4. července 2005. Komise nezohlednila první pozitivní výsledky plánu obnovy vypracovaného společností AFR, které byly pozorovatelné od prvního pololetí roku 2005 při poskytnutí zálohy. Obrat ke dni 31. prosince 2005 dosahoval tedy výše 45 milionů eur, což je téměř dvojnásobek obratu za předchozí účetní období, který dosahoval výše 22,7 milionů eur. Ztráty byly sníženy ze 14,3 milionů eur ke 31. prosinci 2003 na 8,1 milionů eur ke dni 31. prosince 2005. Mezi 4. březnem 2004 a 30. červnem 2005 bylo uzavřeno dvanáct smluv o dodávkách v celkové výši 61 608 790 eur. Celková částka plynoucí z těchto smluv dosahovala v průběhu prvního pololetí roku 2005 výše 31 805 650 eur. Komise naprosto nezohlednila tento dynamický proces obnovy a skutečnost, že snížení obratu za rok 2004 vyplývalo ze strategie přeorientování se na trh s technicky nejvyspělejšími vagóny s vysokou přidanou hodnotou.

117 Tento plán restrukturalizace byl Komisi podrobně francouzskými orgány popsán v dopise ze dne 24. října 2006. Jestliže měla za to, že o jeho obsahu nebyla dostatečně informována, měla k této otázce požádat o doplňující informace v rámci vyšetřovacích pravomocí, jimiž disponuje na základě nařízení č. 659/1999. Komise provedla obecným způsobem šetření v neprospěch společnosti AFR, když se snažila vyloučit jakoukoliv informaci, jež mohla prokázat, že společnost AFR při poskytnutí vratných záloh již nebyla podnikem v obtížích.

118 Region NPDC zdůrazňuje, že on a sdružení CAD dotyčné vratné zálohy poskytly z důvodu uvedeného dynamického procesu obnovy, jak vyplývá z diskuzí, které probíhaly o této záležitosti v rámci jejich orgánů. Když napadené rozhodnutí prohlásilo sporné zálohy za neslučitelné s ustanoveními Smlouvy, přestože uvedené zálohy měly za cíl podpořit konkurenceschopnost inovativního podniku, který vyvíjí výrobky pro budoucnost, nepřihlédlo k perspektivám uplatněným členem Komise pověřeným problematikou hospodářské soutěže, když dne 7. července 2008 předložil text, který

se stal součástí nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články [107 SFEU a 108 SFEU] prohlašují určité kategorie podpor za slučitelné se společným trhem (Úř. věst. L 214, s. 3) (dále jen „obecné nařízení o blokových výjimkách nařízení"), jehož cílem je členským státům umožnit poskytnout podpory ve prospěch zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a životního prostředí bez jakéhokoli zasahování Komise.

119 Region NPDC tvrdí, že Komise neprovedla analýzu v hospodářském a soutěžním kontextu, ve kterém se společnost AFR vyvíjela při poskytnutí vratných záloh, a zejména pak perspektiv vývoje železničního odvětví. Region NPDC se opírá na jednu stranu o studii „kombinovaná přeprava 2006" ze dne 8. září 2005 provedenou sdružením, která uvádí, že společnost AFR se mohla zúčastnit projektu železniční dálnice, zejména z důvodu nižší ceny jejích výrobků, a na druhou stranu o studii provedenou společností AFR, jež svědčí o snaze uvedeného podniku zlepšit technickou kvalitu a uvádí náklady na výrobu jeho výrobků.

120 Komise kromě toho údajně nezohlednila skutečnost, že dne 5. listopadu 2004 byla Evropským fondem pro regionální rozvoj (EFRR) společnosti AFR poskytnuta subvence ve výši 1,5 milionu eur a první platba byla provedena v listopadu 2005, což by nebylo možné učinit, kdyby bylo prokázáno, že společnost AFR byla podnikem v obtížích ve smyslu unijního práva hospodářské soutěže.

121 Region NPDC je toho názoru, že Komise se rovněž dopustila nesprávného posouzení tím, že společnost AFR podpůrně kvalifikovala jako podnik v obtížích ve smyslu bodu 11 pokynů a přitom nezohlednila všechny relevantní nepřímé důkazy.

122 Region NPDC závěrem tvrdí, že nahrazení původního rozhodnutí napadeným rozhodnutím potvrzuje, že Komise při správním řízení provedla neúplné posouzení

hospodářských souvislostí, za jakých byly poskytnuty vratné zálohy. Vzhledem k tomu, že Komise neprovedla nový dostatečně důkladný a detailní přezkum relevantních skutkových okolností a pouze „zakryla" nedostatky neúplné analýzy, přijetí napadeného rozhodnutí nezmírňuje protiprávnost původního rozhodnutí

123 Sdružení CAD tvrdí, že Komise se nenamáhala analyzovat obecný hospodářský kontext, do něhož spadal její zásah a který se vyznačoval úpadkem mnoha průmyslových segmentů kovodělného odvětví. Zdůrazňuje, že region NPDC byl právní úpravou použitelnou na strukturální fondy pro období v letech 2000 až 2006 zařazen mezi regiony v rámci cíle č. 2, což znamenalo, že byl regionem čelícím strukturálním obtížím, jež potřeboval podporu prostřednictvím veřejných podpor za účelem hospodářské a sociální konverze.

124 Sdružení CAD rovněž tvrdí, že společnost AFR při poskytování zálohy odůvodnila svoji významnou hospodářskou činnost. Společnost AFR předložila sdružení CAD smlouvy o dodávkách odpovídající částce ve výši 30 398 301 eur za toto období. Uvedená společnost tedy nesplňovala kritéria podniku v obtížích.

125 Údajně byl zaveden restrukturalizační plán podniku AFR, který francouzské orgány Komisi představily ve dvou dopisech ze dne 27. dubna a dne 24. října 2006. Tento plán spočíval zejména v přeorientování společnosti na trh s technicky vyspělejšími vagóny s vyšší přidanou hodnotou. Tato strategie vysvětluje přechodné snížení obratu zjištěného v roce 2004. Tento plán se kromě toho projevoval snížením ztráty společnosti v roce 2005, zvýšením obratu z částky 22,6 milionů eur v roce 2004 na částku 45 milionů eur v roce 2005 a objednávkami přesahujícími v roce 2006 částku 70 milionů eur. Jestliže Komise měla za to, že není dostatečně informovaná o uvedeném převzetí činnosti společnosti AFR, měla v rámci vyšetřovací pravomoci, kterou disponuje podle nařízení č. 659/1999, k této otázce požádat o doplňující informace. Komise provedla

obecným způsobem šetření v neprospěch společnosti AFR, když se snažila vyloučit jakoukoliv informaci, jež mohla prokázat, že společnost AFR při poskytnutí vratných záloh již nebyla podnikem v obtížích.

126 Napadené rozhodnutí by kromě toho mělo být postaveno na roveň se sdělením Komise o pokynech Společenství ke státním podporám železničním podnikům (Úř. věst. 2008, C 184, s. 13, dále jen „pokyny ke státním podporám železničním podnikům"), které doporučují jistá opatření určená k usnadnění veřejných podpor podnikům v odvětví železniční dopravy.

127 Podle francouzské judikatury navíc platí, že pouze informace uvedené ve výpise z obchodního rejstříku umožňují určit, zda podnik je či není v obtížné hospodářské situaci.

128 Komise opodstatněnost argumentů žalobců zpochybňuje.

b) Závěry Tribunálu

129 Úvodem je třeba připomenout, že Komise je podle čl. 107 odst. 3 SFEU nadána širokou posuzovací pravomocí (rozsudky Soudního dvora ze dne 17. září 1980, Philip Morris Holland v. Komise, 730/79, Recueil, s. 2671, bod 17 a ze dne 29. dubna 2004, Itálie v. Komise, C-372/97, Recueil, s. I-3679, bod 83).

130 Pro účely výkonu uvedené pravomoci si Komise může prostřednictvím takových aktů, jako jsou pokyny použitelné v projednávaném případě, stanovit indikativní pravidla, jestliže tato pravidla neodporují ustanovením Smlouvy. Pokud takový akt přijala, musí se jím řídit (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. června 2005, Regione autonoma della Sardegna v. Komise, T-171/02, Sb. rozh. s. II-2123, bod 95 a citovaná judikatura).

131 Tribunálu tudíž přísluší ověřit, že Komise dodržela pravidla, která si stanovila (rozsudek Regione autonoma della Sardegna v. Komise, bod 130 výše, bod 77).

132 Jelikož však široká posuzovací pravomoc svěřená Komisi, rozvedená v projednávaném případě indikativními pravidly přijatými Komisí, s sebou nese komplexní hospodářská a sociální hodnocení, soud tato hodnocení přezkoumává v omezeném rozsahu. Soudní přezkum výkonu této posuzovací pravomoci se omezuje na ověření, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, jakož i na přezkum věcné správnosti skutkových zjištění a že nedošlo k zjevně nesprávnému posouzení skutkového stavu a k překročení pravomoci (viz rozsudek Regione autonoma della Sardegna v. Komise, bod 130 výše, bod 78 a citovaná judikatura).

133 Je třeba připomenout, že ačkoliv unijní právo neobsahuje definici podniku v obtížích, Komise má v bodě 9 pokynů za to, že podnik je v obtížích pokud „není schopen z vlastních zdrojů nebo finančních prostředků, které získá od vlastníka/akcionářů či společníků nebo věřitelů, zamezit ztrátě, která by jej bez vnějšího zásahu ze strany orgánů veřejné moci v krátkodobém nebo střednědobém výhledu téměř jistě odsoudila k ukončení podnikatelské činnosti".

134 Podle bodu 10 písm. a) pokynů je podnik „v zásadě a bez ohledu na svou velikost" považován za podnik v obtížích, jestliže v případě společnosti s omezeným ručením „došlo za posledních 12 měsíců ke ztrátě více než poloviny zapsaného kapitálu a zároveň

ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu“. Na základě bodu 10 písm. c) pokynů se o to stejné jedná v případě jakéhokoli typu podniku, jestliže tento podnik splňuje podmínky vnitrostátního práva, které se na něj uplatní, pro zahájení kolektivního úpadkového řízení.

135 Bod 11 pokynů zní:

„I při nesplnění podmínek stanovených v bodě 10 může být podnik považován za podnik v obtížích, zejména tehdy, kdy jsou patrné typické příznaky podniku v obtížích, například narůstající ztráta, klesající obrat, rostoucí skladové zásoby, nadbytečná kapacita, slábnoucí peněžní tok, narůstající dluh, narůstající úroky a klesající nebo nulová hodnota čistých aktiv. V akutních případech se podnik již nachází v platební neschopnosti nebo je předmětem kolektivního úpadkového řízení podle vnitrostátního práva. V posledně uvedeném případě se tyto pokyny vztahují na jakoukoli podporu poskytnutou v souvislosti s takovým řízením, která podniku umožní pokračovat v činnosti. Podnik v obtížích je v každém případě způsobilý k podpoře pouze v případě, že prokazatelně není schopen se zotavit z vlastních zdrojů ani z prostředků, které získá od svých vlastníků/akcionářů či společníků nebo z tržních zdrojů.“

136 Za účelem kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích se Komise v projednávaném případě opřela především o bod 10 písm. a) pokynů. V tomto ohledu uvedla, že vlastní kapitál společnosti AFR byl od roku 2001 záporný a tato společnost nebyla v okamžiku poskytnutí podpory schopna zastavit tento trend a znovu nabýt kladný vlastní kapitál. Komise vycházela z finančních údajů obsažených v bodě 15 odůvodnění napadeného rozhodnutí, jež žalobci nezpochybnili, které uvádí, že výše záporného

vlastního kapitálu společnosti AFR činila ke dni 31. prosince 2001 částku 6,6 milionů eur, ke dni 31. prosince 2002 částku 8,7 milionů eur, ke dni 31. prosince 2003 částku 23 milionů eur a ke dni 31. prosince 2004 částku 21,09 milionů eur.

137 Podpůrně měla Komise v bodech 38 a 39 odůvodnění napadeného rozhodnutí za to, že společnost AFR v okamžiku poskytnutí podpory odpovídala definici podniku v obtížích obsažené v bodě 11 pokynů. Vycházela z trvalého poklesu obchodního obratu a přetrvávající úrovně ztrát společnosti AFR. Finanční údaje obsažené v bodě 15 odůvodnění napadeného rozhodnutí, které žalobci nezpochybnili, rovněž uvádí, že obrat společnosti AFR, který dosahoval ke dni 31. prosince 2001 výše 70 milionů eur, ke dni 31. prosince 2002 výše 42 milionů eur a ke dni 31. prosince 2003 výše 42,7 milionů eur, se ke dni 31. prosince 2004 snížil pouze na částku 22,7 milionů eur. Tyto údaje rovněž uvádí, že čistý výsledek společnosti byl záporný a ke dni 31. prosince 2001 dosahoval výše 10 500 000 eur, ke dni 31. prosince 2002 výše 2 083 746 eur, ke dni 31. prosince 2003 výše 14 270 634 eur a ke dni 31. prosince 2004 výše 11 589 620 eur.

138 Komise rovněž v bodě 39 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že společnost AFR nebyla od ledna 2004 schopna platit ve lhůtě své sociální a daňové závazky ve výši 4,3 milionu eur, a v důsledku toho byla nucena požádat o moratorium a vypracování plánu na vyrovnání těchto dluhů.

139 Komise kromě toho v bodě 40 odůvodnění napadeného rozhodnutí zohlednila skutečnosti uplatněné francouzskými orgány, a sice úvěry poskytnuté společnosti AFR (zvýšení kontokorentu na běžném účtu soukromou bankou a zálohy přijaté od jejích klientů), a dále skutečnost, že společnost AFR získala různé záruky poskytnuté jistou finanční institucí. Komise měla nicméně zaprvé za to, že společnost AFR s ohledem na její záporný vlastní kapitál nebyla schopna vyřešit své obtíže vlastními zdroji, zadruhé, že akcionář AFR nebyl navzdory svým příspěvkům na podporu uvedené

společnosti schopen sám zajistit zotavení své dceřiné společnosti, a zatřetí, že výše uvedené úvěry a záruky svědčí nanejvýš o jisté schopnosti získat úvěry v omezené výši a krátkodobě, aniž umožňují konstatovat, že AFR by mohla vyřešit své obtíže díky financování, které by čerpala z tržních zdrojů.

140 Komise v napadeném rozhodnutí závěrem v bodech 42 až 43 odůvodnění odmítla argument, že restrukturalizační opatření společnosti AFR prováděná od roku 2004 začala mít pozitivní výsledky v měsících předcházejících poskytnutí vratných záloh. Komise měla totiž za to, že uplatněné výsledky byly bezvýznamné, nejisté, že se týkaly poměrně krátkého období a že v porovnání s informacemi prokazujícími existenci takových vážných problémů, jako jsou záporný čistý výsledek a záporný vlastní kapitál od roku 2001, je nebylo možné považovat za spolehlivé nepřímé důkazy o revitalizaci finanční situace společnosti AFR.

141 Nejprve je třeba konstatovat, že Komise měla právem za to, že určitý podnik, který vykazuje záporný vlastní kapitál a záporný čistý výsledek, se podle kritérií definovaných v bodě 11 pokynů považuje za podnik v obtížích.

142 Pokud jde o údaje, které Komise měla podle žalobců zohlednit, je třeba uvést, že francouzské orgány ji ve svých dopisech ze dne 27. dubna 2006 a dne 24. října 2006 o přijetí restrukturalizačních opatření společnosti AFR informovaly. Uvedené orgány v dopise ze dne 24. října 2006 zdůraznily, že pokles obratu v roce 2004 souvisel s vůlí stáhnout se z trhu s netechnickými železničními vozy a že tendence byla od roku 2005 povzbudivá s obratem ve výši 45 milionů eur v roce 2005 a objednávky na konci roku 2006 převyšovaly částku 70 milionů eur.

143 Obrat společnosti AFR ke dni 31. prosince 2005 a výše jejích objednávek ke konci roku 2006 jsou však skutečnostmi, které následovaly až po poskytnutí sporných podpor, k němuž došlo dne 4. července 2005. Judikatura přitom jasně uvádí, že otázka, zda opatření představuje podporu ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU, musí být řešena ve světle situace, která existovala v okamžiku přijetí tohoto opatření. Kdyby Komise přihlížela k pozdějším skutečnostem, zvýhodňovala by totiž členské státy, které nesplnily svou povinnost oznámit podpory, které hodlají poskytnout, ve stádiu záměru (viz rozsudek Biria, bod 12 výše, bod 120 a citovaná judikatura).

144 Zlepšení situace podniku, který je příjemcem podpory, v průběhu roku, během něhož byla poskytnuta sporná opatření, navíc nemůže ovlivnit posouzení jeho situace v době poskytnutí, zejména proto, že nelze vyloučit, že existence uvedených opatření mohla tento vývoj ovlivnit (rozsudek Biria, bod 12 výše, body 148 a 170).

145 Komise se tedy nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když nezohlednila výši obratu společnosti AFR ke dni 31. prosince 2005 a změnu stavu objednávek na konci roku 2006.

146 Pokud jde o první kladné výsledky restrukturalizačních opatření společnosti AFR provedených od roku 2004, jež žalobci uplatnili, a sice zvýšení obratu společnosti AFR v prvním pololetí roku 2005, snížení jejích ztrát a nárůst počtu smluv uzavřených v období mezi 4. březnem 2004 a 30. červnem 2005, je třeba konstatovat, že Komise právem v napadeném rozhodnutí a ve svých písemných vyjádřeních uvedla, že žádná z uvedených skutečností s přihlédnutím k jejich bezvýznamnosti a skutečnosti, že se týkají poměrně krátkého období, nemohla vyvrátit domněnku, že společnost AFR se záporným vlastním kapitálem a se značnými ztrátami od roku 2001 byla – s přihlédnutím ke kritériím definovaným v bodě 11 pokynů – při poskytnutí sporných podpor podnikem v obtížích. O to stejné se jedná v případě perspektiv rozvoje přepravy po železnicích uplatněných regionem NPDC s ohledem na jejich nahodilou

a nejistou povahu. Míra ztrát a finančních dluhů je sama o sobě kritériem, které může prokázat povahu podniku v obtížích [v tomto smyslu, pokud jde o pokyny Společenství o státní podpoře na záchranu a restrukturalizaci podniků v nesnázích z roku 1999 (Úř. věst. C 288, s. 2), viz rozsudky Tribunálu ze dne 15. června 2005, Corsica Ferries France v. Komise, T-349/03, Sb. rozh. s. II-2197, bod 191, a Biria, bod 12 výše, bod 135].

147 Za těchto podmínek již nebylo třeba, aby Komise, která se mohla vyjádřit ke kvalifikaci společnosti AFR jako podniku v obtížích na základě informací, jež měla k dispozici, uložila Francouzské republice povinnost poskytnout jí další informace (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 22. března 2001, Francie v. Komise, bod 45 výše, bod 28).

148 Argument regionu NPDC, že Komise nezohlednila subvenci přijatou společností AFR od EFRR v listopadu 2005, je rovněž třeba odmítnout. Poskytnutí subvence od EFRR, o němž rozhodly francouzské orgány na základě rozdělení odpovědnosti mezi Komisí a členskými státy vyplývající zejména z nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech (Úř. věst. L 161, s. 1; Úř. věst. 14/01, s. 31), nemůže totiž Komisi vázat, pokud jde – s ohledem na unijní právní úpravu použitelnou na státní podpory – o kvalifikaci příjemce této subvence jako podniku v obtížích.

149 Pokud jde o argument sdružení CAD založený na pokynech ke státním podporám železničním podnikům, je třeba konstatovat, že tyto pokyny se na projednávaný případ nepoužijí, neboť společnost AFR neodpovídá definici železničních podniků uvedené v článku 3 směrnice Rady 91/440/ES ze dne 29. července 1991 o rozvoji železnic Společenství (Úř. věst. L 237, s. 25; Zvl. vyd. 07/001, s. 341).

150 Pokud jde o argument sdružení CAD vycházející z francouzské judikatury týkající se definice podniku v obtížích, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora unijní právní řád v zásadě nedefinuje pojmy s přihlédnutím k jednomu nebo několika vnitrostátním právním řádům, pokud tak není výslovně stanoveno (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 22. května 2003, Komise v. Německo, C-103/01, Recueil, s. I-5369, bod 33 a citovaná judikatura). Pokyny přitom neobsahují žádný odkaz na vnitrostátní právní řády, s výjimkou definice kolektivního úpadkového řízení, které v projednávaném případě není dotčeno. Za účelem posouzení legality kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích, kterou Komise provedla v napadeném rozhodnutí, tedy není třeba francouzskou judikaturu zohledňovat.

151 Skutečnost, že region NPDC byl právní úpravou použitelnou na strukturální fondy pro období v letech 2000 až 2006 zařazen mezi regiony v rámci cíle č. 2, které se sdružení CAD odvolává, kromě toho není relevantním prvkem, jenž měl být Komisí za okolností projednávaného případu zohledněn za účelem posouzení, zda společnost AFR byla podnikem v obtížích. Skutečnost, že se podnik v obtížích nachází v podporované oblasti, je podle pokynů prvkem, který Komise musí při posuzování slučitelnosti restrukturalizační podpory zohlednit. To však neznamená, že tato okolnost musí být zohledněna při charakterizování dotyčného podniku jako podniku v obtížích.

152 Co se týče argumentu regionu NPDC vycházejícího z porušení obecného nařízení o blokových výjimkách, je třeba konstatovat, že region NPDC neuvádí, ke kterému ustanovení uvedeného nařízení Komise při přijetí napadeného rozhodnutí nepřihlédla. Uvedenou námitku je tedy třeba zamítnout.

153 Z výše uvedeného vyplývá, že Komise se nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když společnost AFR kvalifikovala jako podnik v obtížích.

154 Druhou část čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávné kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích a třetí žalobní důvod ve věci T-279/08 vycházející z nesprávného posouzení pojmu podniku v obtížích je tedy třeba zamítnout.

7. *K pátému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení údajného zvýhodnění, které společnost AFR získala z vratných záloh*

a) Argumenty účastníků řízení

155 Region NPDC tvrdí, že o podporu ve smyslu článku 107 SFEU se jedná pouze, pokud sazbu uplatněnou v případě vrácení záloh nemohli příjemci uvedených záloh v obdobných podmínkách na úvěrovém trhu získat. V projednávaném případě přitom Komise odmítla skutečnosti předložené francouzskými orgány, které mohly prokázat, že v okamžiku udělení sporných podpor se společnost AFR bez provedení analýzy úvěrového trhu stále těšila – s ohledem na „konkrétní produkty nabídnuté konkrétními finančními institucemi" – důvěře bank a svých zákazníků. Komise tedy neprokázala, že společnost AFR nemohla na trhu získat finanční prostředky za sazbu, která je obdobná nebo blízká sazbě poskytnuté regionem NPDC nebo sdružením CAD. Nebylo tedy prokázáno, že sporné zálohy byly pro společnost AFR výhodou.

156 Region NPDC zdůrazňuje, že Komise neprokázala, v jakém ohledu se žalobci v projednávaném případě nechovali jako soukromí investoři. Sporné zálohy byly poskytnuty za účelem připojení se k projektu oživení společnosti AFR s ohledem na perspektivy vývoje a restrukturalizace. Společnost AFR byla příjemcem úvěrů a záruk, které prokazují důvěru jejích obchodních partnerů, Komise neprokázala, proč tyto

úvěry a záruky neumožňovaly společnosti AFR využít tržních prostředků za účelem překonání obtíží, které se vyskytly.

157 Komise opodstatněnost argumentů regionu NPDC zpochybňuje.

b) Závěry Tribunálu

158 Pro účely posouzení toho, zda je státní opatření podporou, je třeba určit, zda podnik, jenž je jeho příjemcem, získává hospodářskou výhodu, kterou by za běžných tržních podmínek nezískal (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. července 1996, SFEI a další, C-39/94, Recueil, s. I-3547, bod 60; rozsudky Tribunálu Westdeutsche Landesbank Girozentrale a Land Nordrhein-Westfalen v. Komise, bod 74 výše, bod 243, a ze dne 3. března 2010, Bundesverband deutscher Banken v. Komise, T-163/05, Sb. rozh. s. II-387, bod 35).

159 Za tímto účelem je vhodné uplatnit kritérium uvedené v napadeném rozhodnutí, které je založeno na možnostech podniku, jenž je příjemcem daného státního opatření, získat za obdobných podmínek dotčené finanční obnosy na kapitálovém trhu. Zejména je třeba se tázat, zda by soukromý investor dotčenou operaci za totožných podmínek provedl (rozsudek Cityflyer Express v. Komise, bod 112 výše, bod 51).

160 V projednávaném případě je třeba uvést, že Komise se v bodě 28 odůvodnění napadeného rozhodnutí opřela o konstatování, že společnost AFR nemohla s ohledem na svou finanční situaci získat na úvěrovém trhu finanční prostředky za tak výhodných podmínek, jako byly podmínky dané ze strany žalobců, vzhledem k tomu, že sporné podpory byly poskytnuty bez jakéhokoliv zajištění jejich vrácení, zatímco použité úrokové sazby odpovídaly půjčkám „s obvyklým zajištěním". Z analýzy praxe na

finančních trzích uskutečněné z pověření Komise auditorskou kanceláří v roce 2004 (viz body 49 a 53 výše), která vedla k přijetí sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách, však vyplývá, že v situaci představující obdobné riziko, jako je riziko v projednávaném případě, a sice v případě podniku v obtížích, jenž nabízí nízkou úroveň zajištění, se k referenční sazbě připojuje navýšení o 1 000 bazických bodů.

161 Komise kromě toho právem v bodech 29 až 32 odůvodnění napadeného rozhodnutí odmítla informace francouzských orgánů předložené za účelem prokázání, že společnost AFR se při poskytnutí záloh stále těšila důvěře bank a zákazníků. Navýšení kontokorentu na běžném účtě poskytnuté soukromou bankou je totiž velice krátkodobým úvěrem – na rozdíl od sporných záloh, které se týkají tří let – a není tedy ze strany věřitelů podrobeno stejným rizikovým analýzám. Skutečnost, že dlužník dokáže získat krátkodobý úvěr, tedy neumožňuje posoudit jeho možnosti získat dlouhodoběji splatnou půjčku, jejíž splacení bude záviset na jeho životaschopnosti. Splátky zákazníků společnosti AFR jsou kromě toho předmětem protizáruky finanční instituce, což znamená, že zákazníci nepodstupovali riziko související s finanční situací AFR, a proto neměli důvod podrobit platby dotčených splátek podobné analýze finančního zdraví podniku, jakou by provedl potenciální věřitel mající v úmyslu poskytnout půjčku bez záruk.

162 Z napadeného rozhodnutí tedy vyplývá, že Komise provedla, jak bylo její povinností, analýzu s cílem ujistit se, že příjemce podpory nemohl za obdobných podmínek získat na úvěrovém trhu půjčku. Kromě toho region NPDC nepředložil žádnou informaci, která by prokázala, že tato analýza byla stižena zjevně nesprávným posouzením.

163 Z výše uvedeného vyplývá, že pátý žalobní důvod ve věci T-267/08 je třeba zamítnout jako neopodstatněný.

8. *K šestému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení výše podpory*

a) K první části šestého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nestanovení výše podpory, která má být navrácena

Argumenty účastníků řízení

164 Region NPDC tvrdí, že Komise je povinna – pokud se rozhodne nařídit navrácení podpory – určit částku podpory, která má být navrácena. Judikatura připouští, aby Komise provedla přibližné ohodnocení podpory s přihlédnutím ke zvláštním obtížím, ovšem tyto okolnosti jsou předmětem celkového přezkumu unijním soudem. S ohledem na zcela chybějící ohodnocení výše podpory v napadeném rozhodnutí, Komise v projednávaném případě nesplnila žádnou ze svých povinností, které se ke stanovení této výše vztahují.

165 Potřebovala-li Komise upřesnění úrokové sazby platné v okamžiku poskytnutí podpory, měla francouzské orgány požádat, aby jí ho sdělily, nebo měla za tímto účelem zaslat příkaz Francouzské republice. Komise kromě toho pro stanovení přesné hodnoty podpory neuvedla žádnou zvláštní překážku. Podle regionu NPDC takové překážky neexistují, jelikož lhůta pěti let není pro účely objasnění sazeb platných při poskytnutí podpory v červenci 2005 nepřiměřená, a zjistit, zda je úroková sazba nižší, než je její tržní hodnota, nepředstavuje pro Komisi nepřekonatelný problém.

166 Komise navrhuje tuto část zamítnout.

Závěry Tribunálu

167 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury žádné ustanovení unijního práva nevyžaduje, aby Komise, když uloží navrácení podpory, jež byla shledána neslučitelnou se společným trhem, určila přesnou částku podpory, která má být navrácena. V tomto ohledu postačuje, že rozhodnutí Komise obsahuje údaje umožňující adresátovi, aby tuto částku určil sám bez nadměrných obtíží (rozsudky Soudního dvora ze dne 12. října 2000, Španělsko v. Komise, C-480/98, Recueil, s. I-8717, bod 25; ze dne 12. května 2005, Komise v. Řecko, C-415/03, Sb. rozh. s. I-3875, bod 39, a ze dne 14. února 2008, Komise v. Řecko, C-419/06, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 44).

168 Napadené rozhodnutí v projednávané věci popisuje v bodě 58 odůvodnění výši podpory, kterou tvoří vratné zálohy, jako rozdíl mezi úrokovou sazbou skutečně dlužnou z titulu vratných záloh a sazbou, která by byla vyžadována při použití referenční sazby, která platila v okamžiku poskytnutí podpory, navýšenou o 800 bazických bodů.

169 Tyto skutečnosti Francouzské republice umožňují, aby sama bez velkých obtíží stanovila na základě historie referenčních sazeb uvedené na internetových stránkách generálního ředitelství (GŘ) Komise „pro hospodářskou soutěž“ výši podpory, která byla prohlášena za neslučitelnou.

170 Z toho vyplývá, že první část projednávaného žalobního důvodu je třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

b) K druhé části šestého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávného posouzení navýšení rizika

Argumenty účastníků řízení

171 Region NPDC uvádí, že Komise se dopustila zjevně nesprávného posouzení, co se týče její metody výpočtu sazby, jež společnost AFR mohla získat na úvěrovém trhu, přičemž tato sazba byla v původním rozhodnutí určena jako referenční sazba platná při poskytnutí podpory a navýšena o 800 bazických bodů.

172 Region NPDC připouští, že sdělení z roku 1997 o referenčních sazbách stanoví, že referenční sazba je minimální sazbou, kterou lze zvýšit ve zvláštních rizikových situacích, ale má za to, že Komise nepředložila žádnou informaci, jež by odůvodňovala že v projednávaném případě by zvýšení referenční sazby, které podle uvedeného sdělení může dosáhnout „400 bazických bodů, a dokonce i více", bylo dvojnásobkem výše uvedené v daném textu.

173 Region NPDC zpochybňuje odkaz Komise v původním rozhodnutí na rozhodnutí 2007/492/ES Komise ze dne 24. ledna 2007 o státní podpoře C 38/2005 (ex NN 52/2004) poskytnuté Německem skupině Biria (Úř. věst. L 183, s.27), který Komise použila, aby zvýšení o dotčených 800 bazických bodů odůvodnila. Dotčené situace totiž nejsou, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, podobné. Ve věci Biria poskytnutá podpora spočívala ve vkladu tichého společníka ve výši více než 2 milionů eur do konce roku 2010, tedy v dlouhodobém vkladu, zatímco v projednávaných věcech se jedná o vratnou zálohu ve výši 2 milionů eur, jejíž rizika nesou společně dvě odlišné entity

a která je nadto poskytnuta na dobu tří let, tedy krátkodobě, přičemž sdělení z roku 1997 o referenčních sazbách definuje střednědobé a dlouhodobé úvěry jako úvěry na pět až deset let. Ve věci Biria byl dotyčný podnik navíc považován za nestabilní, jelikož přijal plán k řešení platební neschopnosti, kdežto společnost AFR, ač takový plán nepřijala, přijala a provedla plán obnovy.

174 Region NPDC má za to, že Komise každopádně nemůže opírat stanovení sazby, kterou mohl určitý podnik získat na úvěrovém trhu, pouze o izolované rozhodnutí, jehož skutkové okolnosti se navíc od situace společnosti AFR liší. Takový krok poškozuje předvídatelnost a právní jistotu. Rozhodování Komise v této oblasti by se tak stalo svévolným. V případě neexistence přesného rámce by Komise mohla zneužít diskreční pravomoc, která jí je přiznána pro účely stanovení výše zvýšení referenčních sazeb, zejména při uplatnění dostatečného zvýšení, aby výše podpory nemohla spadnout do rozsahu působnosti pravidel *de minimis*.

175 Podle regionu NPDC měla sama Komise uznat nedostatky metody výpočtu referenční sazby a aktualizace v jejím sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách, které zrušilo a nahradilo sdělení o referenčních sazbách z roku 1997.

176 Region NPDC kromě toho v odpovědi na písemný dotaz Tribunálu doplnil, že zpochybňuje novou metodu výpočtu stanovenou v napadeném rozhodnutí, protože Komise neupřesnila, zda základem takového výpočtu byla roční sazba Euribor, tříměsíční sazba peněžního trhu nebo jakýkoliv jiný základ výpočtu.

177 Komise opodstatněnost argumentů regionu NPDC popírá.

Závěry Tribunálu

178 Je třeba uvést, že s výjimkou argumentu obsaženého v bodě 176 výše se argumentace regionu NPDC rozvinutá v rámci druhé části tohoto žalobního důvodu týká metody výpočtu uvedené Komisí v původním rozhodnutí, nikoli metody obsažené v napadeném rozhodnutí. Region NPDC totiž nezměnil tento žalobní důvod při úpravě svých návrhových žádání a žalobních důvodů, která následovala po zrušení původního rozhodnutí a přijetí napadeného rozhodnutí.

179 Metoda výpočtu navýšení rizika, kterou Komise v napadeném rozhodnutí použila se přitom liší od metody použité v původním rozhodnutí. Jak bylo konstatováno v bodech 49 až 55 výše se na rozdíl od původního rozhodnutí tato metoda zakládá – pokud jde o navýšení rizika v případě kumulace rizik souvisejících s úvěruschopností podniku a nabídnutých zajištění – zejména na analýze finančních trhů.

180 V odpovědi na písemnou otázku Tribunálu region NPDC uvedl, že na uvedené druhé části tohoto žalobního důvodu trvá „v rozsahu, v němž Komise stále přesvědčivě neodůvodňuje opodstatněnost metody výpočtu, kterou používá pro hodnocení prvků podpory".

181 Je třeba konstatovat, že argumentace regionu NPDC zaměňuje otázky formálního odůvodnění a posouzení ve věci samé. Podle judikatury citované v bodě 45 výše je

povinnost uvést odůvodnění podstatnou formální náležitostí, která musí být odlišena od otázky legality sporného aktu po meritorní stránce. Je však třeba uvést, že dostačující charakter odůvodnění byl konstatován při přezkumu prvního žalobního důvodu ve věci T-267/08 a druhého žalobního důvodu ve věci T-279/08.

182 Pokud jde o argument regionu NPDC obsažený v bodě 176 výše, podle něhož základ výpočtu nebyl v napadeném rozhodnutí upřesněn, je třeba konstatovat, že přijatý základ výpočtu – a sice použitelná referenční sazba – je jasně a přesně stanoven sděleními z roku 1997 a 2008 o referenčních sazbách, která jsou obě zveřejněna v Úředním věstníku a na která napadené rozhodnutí odkazuje. Sdělení z roku 1997 o referenčních sazbách použitelné k datu poskytnutí podpor a až do 1. července 2008 upřesňuje, že referenční sazba se považuje za rovnající se průměru indikativních sazeb zaznamenaných v předchozím září, říjnu a listopadu, že se v průběhu roku upravuje, pokud se liší o více než 15 % od průměru indikativních sazeb zaznamenaných během posledních známých tří měsíců a v případě Francie se samotná indikativní sazba definuje jako sazba pětiletého mezibankovního swapu navýšená o přirážku 0,75 bodu (75 bazických bodů). Sdělení z roku 2008 o referenčních sazbách použitelné od 1. července 2008 upřesňuje, že základní sazba je založena na jednoletých sazbách IBOR a přesně určuje způsoby aktualizace této sazby. Historie referenčních sazeb, jež je ostatně uvedena – jak bylo připomenuto v bodě 169 výše – na stránkách GŘ Komise „pro hospodářskou soutěž", umožňuje snadno stanovit, jaká referenční sazba je v projednávaném případě použitelná. Projednávanou výtku je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

183 Druhou část tohoto žalobního důvodu je tedy třeba zamítnout.

184 Z toho vyplývá, že šestý žalobní důvod ve věci T-267/08 vycházející z nestanovení výše podpory, která má být navrácena, je třeba zamítnout v plném rozsahu.

9. *K sedmému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu v rámci soudního řízení a zneužití pravomoci*

a) Argumenty účastníků řízení

185 Region NPDC uvádí, že Komise využila přijetí napadeného rozhodnutí, aby podpořila svoji analýzu, skrytě uvedla doplňující informace a odpověděla tak na písemnosti, jež region v rámci soudního řízení předložil. Tím, že Komise do napadeného rozhodnutí zahrnula nové informace týkající se revitalizačních opatření společnosti AFR a metody výpočtu výše podpory, usilovala o to, aby žaloba podaná regionem NPDC pozbyla účinku, což podle něj vedlo k porušení práva na obhajobu a ke zneužití pravomoci.

186 Komise navrhuje tento žalobní důvod zamítnout.

b) Závěry Tribunálu

187 Podle regionu NPDC Komise tím, že do napadeného rozhodnutí zahrnula nové informace určené k odpovědi na písemnosti, které region předložil, usilovala o to, aby žaloba podaná regionem NPDC pozbyla účinku, což vedlo k porušení práva na obhajobu v rámci soudního řízení a ke zneužití pravomoci.

188 Úvodem je třeba přezkoumat legalitu zrušení, které Komise provedla.

189 V tomto ohledu je třeba připomenout judikaturu v oblasti zrušení správních aktů, které osobě, jíž jsou určeny, přiznávají subjektivní práva nebo obdobné výhody. Soudní dvůr unijním orgánům přiznal, s výjimkou ochrany legitimního očekávání a zásady právní jistoty (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 24. ledna 2002, Conserve Italia v. Komise, C-500/99 P, Recueil, s. I-867, bod 90 a citovaná judikatura) a s podmínkou, že k danému zrušení dojde v přiměřené lhůtě (rozsudek Tribunálu ze dne 12. září 2007, González y Díez v. Komise, T-25/04, Sb. rozh. s. II-3121, bod 97), právo zrušit akt – z důvodu protiprávnosti, která jej postihuje – jež poskytoval osobě, které byl určen, prospěch.

190 Uvedené právo zrušit protiprávní rozhodnutí je třeba tím spíše přiznat unijním orgánům v případě aktu, jenž nezakládá práva a který je stižen protiprávností, jako je napadené rozhodnutí. Úvahy vztahující se k ochraně legitimního očekávání a práv nabytých osobou, jíž je rozhodnutí určeno, v tomto případě totiž zrušení nebrání (v tomto smyslu viz rozsudek Tribunálu ze dne 10. července 1997, AssiDomän Kraft Products a další v. Komise, T-227/95**,** Recueil, s. II-1185, bod 41). Je třeba ostatně připomenout, že Komise uvedené zrušení právně dostačujícím způsobem odůvodnila v bodech 8 až 12 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

191 Komise tedy byla oprávněná původní rozhodnutí zrušit.

192 Co se týče doplnění nových informací v napadeném rozhodnutí, je třeba ohledně informací vztahujících se k revitalizačním opatřením přijatým společností AFR konstatovat, že Komise má uvedeným doplněním za cíl odpovědět – podrobněji než v původním rozhodnutí – na argumenty, které žalobci předložili v rámci žalob. Uvedené

zohlednění argumentů, které žalobci sami předložili, nemůže v rámci soudního řízení vést k porušení práva na obhajobu.

193 Pokud jde o nové odůvodnění metody výpočtu navýšení rizika, je třeba konstatovat, že toto odůvodnění vskutku nebylo předmětem kontradiktorní diskuze při soudním řízení ohledně původního rozhodnutí. Zmíněné odůvodnění bylo naopak předmětem takové diskuze před Tribunálem, neboť žalobci byli vyzváni k podání připomínek k napadenému rozhodnutí. Uvedená diskuze kromě toho jednomu ze žalobců, a to sdružení CAD, umožnila vznést výtku k legalitě nového odůvodnění, jež byla přezkoumána v bodech 49 až 55 výše. Zásada kontradiktornosti před Tribunálem tedy byla dodržena.

194 Z toho vyplývá, že výtku vycházející z porušení práva na obhajobu při soudním řízení je třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

195 Region NPDC rovněž tvrdí, že cílem uvedení nových skutečností v napadeném rozhodnutí bylo zbavit jeho žalobu účinku a vedlo ke zneužití pravomoci.

196 Podle ustálené judikatury se pojem zneužití pravomoci týká případů, ve kterých správní orgán užije své pravomoci k jinému účelu, než ke kterému mu byly svěřeny (rozsudky Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990, Fedesa a další, C-331/88, Recueil, s. I-4023, bod 24, a ze dne 10. května 2005, Itálie v. Komise, C-400/99, Recueil, s. I-3657, bod 38). Rozhodnutí je stiženo vadou spočívající ve zneužití pravomoci pouze tehdy, když se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů jeví, že bylo přijato za takovým účelem (viz rozsudek Tribunálu ze dne

9. září 2010, Evropaïki Dynamiki v. Komise, T-387/08, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 159 a citovaná judikatura).

197 V projednávaném případě region NPDC nepředložil žádný důkaz, který by mohl prokázat, že Komise užila své pravomoci zrušit a přijmout nové rozhodnutí k jinému účelu, než je napravit protiprávnost původního rozhodnutí a rozhodnout o existenci státní podpory a její slučitelnosti se společným trhem.

198 Námitku vycházející ze zneužití pravomoci je tudíž třeba zamítnout.

199 Z toho vyplývá, že projednávaný žalobní důvod je třeba zamítnout v plném rozsahu.

200 Z výše uvedeného plyne, že tyto žaloby je třeba zamítnout jako neopodstatněné.

K nákladům řízení

201 Článek 87 jednacího řádu ve svém odstavci 2 prvním pododstavci uvádí, že účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, se uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval, a ve svém odstavci 3 prvním pododstavci, že Tribunál může rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady, pokud jsou k tomu dány výjimečné důvody.

202 V projednávaném případě, je třeba uvést, že Komise nenavrhla, aby byla žalobcům uložena náhrada nákladů řízení.

203 Mimoto je třeba konstatovat, že Komise uznala, že původní rozhodnutí, na které se uvedené žaloby původně vztahovaly, bylo protiprávní, neboť bylo nedostatečně odůvodněno a z toho důvodu jej zrušila.

204 Za těchto okolností je třeba rozhodnout, že Komise nahradí veškeré náklady řízení, s výjimkou nákladů řízení vynaložených žalobci po oznámení rozhodnutí o zrušení původního rozhodnutí, jež posledně uvedení ponesou.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (osmý senát)

rozhodl takto:

1) O návrzích na zrušení rozhodnutí Komise C(2008) 1089 final ze dne 2. dubna 2008 týkajícího se státní podpory C-38/2007 (ex NN 45/2007), kterou Francie poskytla společnosti Arbel Fauvet Rail SA, již není třeba rozhodovat.

2) Žaloby se zamítají.

3) Evropské komisi se ukládá náhrada nákladů řízení, s výjimkou nákladů řízení, které region Nord-Pas-de-Calais a Communauté d'agglomération du Douaisis vynaložily poté, co jim bylo oznámeno rozhodnutí Komise C(2010) 4112 final ze dne 23. června 2010 týkající se státní podpory C-38/2007 (ex NN 45/2007), kterou Francie poskytla společnosti Arbel Fauvet Rail, jímž bylo rozhodnutí C(2008) 1089 final zrušeno.

Truchot Martins Ribeiro Kanninen

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 12. května 2011.

Podpisy.

Obsah

Skutkový základ sporů ..... II - 2007

Řízení a nový vývoj v průběhu řízení ..... II - 2009

Návrhová žádání účastníků řízení ..... II - 2011

Právní otázky ..... II - 2012

A – K procesním důsledkům zrušení původního rozhodnutí a jeho nahrazení napadeným rozhodnutím ..... II - 2012

B – K návrhu na zrušení napadeného rozhodnutí ..... II - 2013

1. K přípustnosti pátého žalobního důvodu ve věci T-279/08 ..... II - 2014

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2014

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2015

2. K prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 a k druhému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícím z porušení povinnosti uvést odůvodnění ..... II - 2017

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2017

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2018

K prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 ..... II - 2020

Ke druhému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 ..... II - 2020

– K první části vycházející z nedostatečného odůvodnění metody výpočtu výše podpory ..... II - 2021

– K druhé části vycházející z nedostatku odůvodnění plynoucího z „celkového a společného“ přezkumu záloh poskytnutých společnosti AFR ..... II - 2024

3. Ke druhému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a zásad kontradiktornosti, rovnosti, řádné správy, respektování ústavní identity členských států a ochrany legitimního očekávání a k prvnímu žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu a zásady kontradiktornosti ..... II - 2026

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2026

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2028

4. Ke třetímu žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu ze zjevně nesprávného posouzení, pokud jde o nezohlednění zvláštního právního postavení poskytovatele podpory ..... II - 2036

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2036

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2037

5. K první části čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávného posouzení původu finančních prostředků a ke čtvrtému žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení pojmu státních prostředků ..... II - 2038

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2038

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2039

6. Ke druhé části čtvrtého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávné kvalifikace společnosti AFR jako podniku v obtížích a ke třetímu žalobnímu důvodu ve věci T-279/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení pojmu podniku v obtížích ..... II - 2042

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2042

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2046

7. K pátému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení údajného zvýhodnění, které společnost AFR získala z vratných záloh ..... II - 2054

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2054

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2055

8. K šestému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nesprávného posouzení výše podpory ..... II - 2057

a) K první části šestého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z nestanovení výše podpory, která má být navrácena ..... II - 2057

Argumenty účastníků řízení ..... II - 2057

Závěry Tribunálu ..... II - 2058

b) K druhé části šestého žalobního důvodu ve věci T-267/08 vycházející z nesprávného posouzení navýšení rizika ..... II - 2059

Argumenty účastníků řízení ..... II - 2059

Závěry Tribunálu ..... II - 2061

9. K sedmému žalobnímu důvodu ve věci T-267/08 vycházejícímu z porušení práva na obhajobu v rámci soudního řízení a zneužití pravomoci ..... II - 2063

a) Argumenty účastníků řízení ..... II - 2063

b) Závěry Tribunálu ..... II - 2063

K nákladům řízení ..... II - 2066